

J.J. FRINSEL

TUSSEN MAATS EN MACHINES

N.V. W.D. MEINEMA + DELFT

TUSSEN MAATS EN MACHINES

DOOR

J. J. FRINSEL

GEÏLLUSTREERD DOOR MENNO

NAAMLOZE VENNOOTSCHAP W. D. MEINEMA - DELFT

„Wat voer jij hier uit, Jopie?“ (Zie blz. 38)

Naar de fabriek

Zo gammel als die kar van Joop is, bestaat er vast geen tweede op aarde.

Het ding hangt van gewoonte aan elkaar, om het zo maar eens te zeggen, en het zou een belediging voor alle ordentelijke tweewielers zijn, om dat stuk oud roest „fiets” te noemen.

Joop voelt dat zelf ook wel aan, want hij spreekt nooit anders dan over zijn rammelkast, een titel die het voertuig ten volle verdient. De bel die erop zit, is eigenlijk totaal overbodig, want drie straten ver kun je horen dat Joop de Reus in aantocht is.

Maar ja, als je niet anders hebt, wat dan hè? Joop is wel verplicht om het ermee te doen. Bovendien zit er nog een voordeel aan, dat de kar zo'n armoedige indruk maakt en Joop laat geen gelegenheid voorbijgaan om anderen daarop te wijzen. Iedereen loopt de kans dat zijn fiets gestolen wordt, maar hij niet! Hij kan zijn rammelkast dag en nacht buiten laten staan, zonder dat iemand er een hand naar uitsteekt, want welke dief zal zich vergrijpen aan dat stuk antiek?

Met een nieuwe fiets heb je geen ogenblik rust.

Neem nou z'n vriend Hans van Driel maar, die kreeg verleden jaar voor z'n verjaardag een fonkelnieuw karretje en twee dagen later werd het ding gestolen! Weg trommelremmen... weg oliebadketteringkast... foetsie! Honderd zestig gulden naar de haaien!

Nee, Joops rammelkast mag dan veel gebreken vertonen, één blik is voldoende om te beseffen dat het vehikel nimmer van eigenaar zal veranderen.

Joop steekt z'n fietssleuteltje in de gleuf en trekt het

slot open. Hij schuift zijn broodtrommeltje onder de snelbinder op de bagagedrager, wuift z'n moeder gedag, neemt een aanloop en springt zo energiek in het zadel, dat het hele zaakje kreunt of het zo in elkaar zal zakken.

Knarsend en piepend draagt zijn stalen ros hem de straat uit. Op de hoek kijkt hij nog een keer om, naar zijn moeder . . . Ja, ze staat er nog. Ze knikt hem bemoedigend toe.

Joop slaat de hoek om en trapt wat harder aan, tot grote verontwaardiging van z'n rammelkast, die gierend protesteert tegen zoveel bruto geweld op de vroege morgen.

Het is ook nog vroeg.

Er zijn nog maar weinig mensen op straat te zien . . . Maar Joop wil een goed figuur slaan. Hij gaat vandaag voor het eerst bij een baas beginnen en dan is het toch altijd beter dat je wat te vroeg komt, dan te laat. Nee, als hij daar straks aan de slag gaat, moeten ze van hem kunnen zeggen: „Kijk . . . kijk, die knaap weet hoe het hoort! Die ziet er niet tegenop om een kwartiertje vroeger op te staan . . . Ja, daar zit wel wat in.”

Een auto komt uit een zijstraat gieren en Joop moet uit alle macht remmen, zodat de oude torpedonaaf het zwaar te verduren krijgt.

Mopperend op de onvoorzichtige chauffeur trapt hij verder.

Boven zijn hoofd koepelt een helderblauwe hemel en de stijgende zon zet de daklijsten in gouden gloed. Het belooft een mooie dag te worden en dat is fijn, want het is ook een bijzondere dag! Vanaf vandaag is Joop de Reus een k erel, een man met een baan! Ze zullen nu rekening met hem moeten gaan houden.

Thuis, omdat hij kostwinner is geworden — klinkt dat

even? — en op het werk, omdat-ie een goed vakman wordt . . . Of . . . wórdt? . . . Dat is hij eigenlijk al! Ja, want tenslotte geven ze je geen ambachtsschool-diploma cadeau, dat kun je net denken . . .!

Toen hij ging solliciteren, heeft hij best gemerkt dat die baas hem graag wilde hebben. Geen wonder, bijna allemaal achten op zijn rapport. Zulke krachten liggen ook niet voor het opscheppen. Met zulke cijfers heb je maar te kijken en je hebt een baas.

O, wacht, daar gaat net de brug dicht. Dat is een lelijke streep door zijn rekening, want wie weet hoelang dat grapje duurt.

Vooruit, even spankeren, misschien dat hij het nog net kan halen. Joop doet zijn best. Z'n rammelkast ook, die kraakt in al zijn voegen.

Maar het lukt!

Handig glipt hij tussen de reeds dichtdraaiende hekken door, en reeds zit hij zich gelukkig te prijzen met het behaalde succes, als zijn ketting eraf loopt.

Het is niet bepaald een loflied op zijn trouwe karretje dat hij dan tussen zijn tanden mompelt. Hij zet het vehikel aan de stoeprand en gaat aan het werk.

In een oogwenk zijn z'n handen vuil en loopt het zweet hem in straaltjes langs zijn voorhoofd. Joops gezicht staat op zeven dagen storm. Alsof hij met een levend wezen te doen heeft, zo gaat hij in gedachten tegen de fiets te keer.

Het is duidelijk genoeg, meent hij, die kar hééft iets tegen hem, dat ligt er dik bovenop. Het wíl gewoon niet! Hoe moeilijker het gaat, hoe harder Joop foetert. Telkens wanneer hij de ketting bijna op zijn plaats heeft, schiet dat ellendige ding hem weer uit de handen. Maar eindelijk, eindelijk lukt het hem toch . . .

En dan gaat ook net de brug weer open!

Joop kijkt met iets van moordlust in zijn ogen naar de fiets. Hij stapt weer op en trapt met nijldige rukken, als om zich te wreken. Pas als hij de fabriek bereikt en ziet dat er nog niemand aanwezig is, raakt hij weer in zijn humeur.

Tjonge, het is toch wel geweldig om zo'n nieuw leven te beginnen. Het zal hem benieuwen, wat ze hem voor werk zullen geven . . . Waarschijnlijk wel iets moeilijks, want hij heeft tenslotte een ambachtsschooldiploma. Bij die andere werklui zijn er misschien zat, die nooit op zo'n school hebben gezeten. Dan kan hij ze nog wel een lesje geven . . . Ziet-ie zo'n knaap een beetje staan prutsen met een vijl . . . zegt-ie zo even langs z'n neus weg: „Nee man, dat doe je verkeerd. Kijk, houd die vijl nu eens zó vast . . . ja . . . en dan moet je in de kruissteek vijlen . . . Zie je wel . . . dat gaat al een stuk beter!”

Zal de chef wel zeggen: „Nou, an die Joop de Reus hebben we een goeie! Die brengt het wel verder.”

Ja, Joop wil verder! Hij gaat nu wel op die fabriek werken, en daar zal hij ook wel z'n best doen, natuurlijk, maar toch . . . Het is niet zijn ideaal om machinebankwerker te blijven. Nee, het liefst was hij meteen naar de M.T.S. gegaan. Maar ja, de centjes, hè? Ze hebben het geld thuis hard nodig en hij begrijpt best, dat het niet langer gaat om maar rustig op school te zitten en z'n moeder alleen te laten werken. Maar het

zal evengoed wel lukken! Van de winter gaat hij naar de avondschool . . .

Wacht, daar komt iemand. Zou die hier moeten zijn?

Ja, het is iemand van de fabriek. Zeker de man die de sleutel heeft.

„Zo, Cupido, ben jij ons nieuwe hullepie?”

Nou nou, hulpie, dat is wel een beetje erg laatdunkend uitgedrukt, vindt Joop. Hij lacht een beetje verlegen.

„Ik ben de werkmeester, ik was er niet toen je kwam solliciteren. Hoe heet je eigenlijk?”

„Joop de Reus, meneer.”

„De Reus? Wat een naam voor zo'n sprinkhaan. Enfin, je moet het zelf weten, maar je loopt er mee voor spot. Ik heb je gewaarschuwd.”

Een grappige baas is dat, vindt Joop.

De man doet de deur open en rijdt z'n fiets naar binnen.

„Kom d'r ook maar vast in, jong . . . je bent wel een beetje érg vroeg, hè? Maar dat komt, omdat het de eerste keer is . . . dat is gauw genoeg afgelopen . . . Ja, zet je fiets daar maar in dat rek . . . Ik zeg maar, dat is wel gauw afgelopen. De jongen die we vóór jou hadden, hij is nu in dienst, die was de eerste keer ook zo vroeg. 't Was meteen de laatste keer ook! Meestal kwam-ie nog net op het nippertje binnenvliegen. Ik heb hem heel wat keertjes uitgekafferd omdat-ie te laat kwam. Je hebt te zorgen, dat je hier op tijd aanwezig bent, knoop dat maar vast in je oren . . . Zo, door deze deur kom je in de werkplaats, ga maar mee . . . Pas op! . . . Denk om het drempeltje!”

Mooi is dat! Daar denkt-ie nu een goeie beurt te maken door vroeg op het werk te zijn en nu beginnen ze al met . . . ja, hoe zal hij het noemen . . . Het is eigenlijk een uitbrander!

Maar hij zal wel laten zien dat het bij hem géén bevlieging is, dat vroeg komen. Morgen maar weer net zo vroeg zijn bed uit, dan zullen ze wel inzien dat hij anders is dan die vorige knaap.

„Kijk hier maar vast een beetje rond; ik heb nog wat in het magazijn te doen.”

Joop slentert door de werkplaats en bekijkt op z'n gemak de machines.

Mooie draaibanken. Veel groter dan die ze op de ambachtsschool hadden. Zullen ze hem daar meteen al achter zetten? Wie weet . . .

Of . . . misschien laten ze hem wel aan de schaaftank werken . . . óók een machtig apparaat, daar.

En daar, in dié hoek, dat moet wel een freesmagine zijn! Die heeft hij op de ambachtsschool nooit gezien, maar hij herkent hem van een foto uit een technisch tijdschrift.

Eén ding hoopt hij van ganser harte, dat ze hem niet aan het lassen zetten, want dat is nou net het gemeenste werk dat hij ooit gedaan heeft. Daar heeft hij op school nooit veel van terecht gebracht. Als hij daar mee moet beginnen, slaat hij meteen een modderfiguur. Dan heb je kans dat ze zeggen: „Zeg, jonkie, wat sta je daar te knoeien? We dachten dat jij een diploma had! Hoepel maar op! Als je niet kunt lassen, zul je iets anders ook wel niet kunnen.”

Dat zal je toch gebeuren, zeg!

Nee, niet lassen alsjeblieft.

Hij hoopt vurig, dat ze hem laten draaien, want daar is hij handig in, al zegt hij het zelf.

„Ha, die krielkip!” klinkt een vrolijke stem achter hem. „Jongens, kom es gauw kijken, daar heb je ons nieuwe hullepie.”

Daar zijn de andere arbeiders . . . zijn collega's . . . Een uitgelezen gezelschap, als je die glunderende koppen zo eens bekijkt. Stuk voor stuk lui, die geen kans voorbij zullen laten gaan om hem er tussen te nemen. Ze komen in een grote kring om hem heen staan en staren hem aan of er iets heel bijzonders aan hem te zien is.

Vervelend, nu krijgt-ie een kleur, hij voelt het . . .

Hij probeert zich een houding te geven, maar dat lukt niet al te best. Zo onverschillig mogelijk slentert hij naar een werkbank, terwijl hij zijn best doet om een

gezicht te trekken alsof hij zich volkomen op z'n gemak voelt onder die keurende blikken van z'n maats. Maar die weten wel beter! Tenslotte zijn ze allemaal zo begonnen als hij en die tijd zijn ze nog niet vergeten. Ze weten best hoe je je voelt, zo'n eerste dag.

„Hij maakt wel een luie indruk, vinden jullie niet? Mot je hem zien lopen,” merkt iemand op.

„Nou!” valt een ander hem bij, „wat dat moet worden, ik weet het niet. Hij sléntert! Hij dwéilt door de fabriek als een dronken zee-man! Dat kereltje is te lamlendig om z'n benen behoorlijk op te tillen . . . Alst-t-ie goeie vrienden met ons wil worden, zal-ie dat toch moeten afleren, niet-waar jonges?”

„Natuurlijk, dan zal-ie moeten vliégen!”

„Ja, maar denk je dat die stakkerd het ooit zo ver zal brengen? Zou-ie zo veel fut in z'n body hebben? Kijk nou es goed naar hem. Zie je hoe de stumperd loopt? Dat jog is moe!”

„Moe? . . . ja, warempel, hij is moe! Kijk maar naar z'n benen; echt de loop van iemand die te belabberd is om pap te zeggen.”

„Zeg jonges, zou die slappe Tinus hier soms verdwaald zijn? Misschien is het iemand die een rustkuur moet ondergaan, dan is-t-ie hier verkeerd.”

Joop voelt zich diep ongelukkig, hij voelt zich verne-derd! Wat slaat hij daar weer een modderfiguur.

Zo onopvallend mogelijk probeert hij een wat flinkere houding aan te nemen. Hij staat stil, strekt zijn rug en maakt aanstalten om tegen de werkbank te gaan leu-nen . . .

„Pas op!” brult een van de kerels.

Joop schrikt geweldig en springt opzij, struikelt over

een bos staaldraad en ploft languit op de grond. „Nou moet het niet erger worden,” lachen de plaaggeesten. „Dat komt me daar voor de eerste dag op de fabriek en dan wil meneer beginnen met een uiltje te knappen.”

„Lig je lekker, kereltje?”

„Een kussentje onder je hoofd hebben?” vraagt er een en komt met een leeg benzineblik aandragen.

Joop is woest nu!

Kinderachtige slampampers . . . Misschien denken ze dat ze leuk zijn! Moet je zien hoe stom ze daar staan te grinniken, net een troep apen.

Met een hoofd als vuur krabbelt hij overeind en slaat zich het stof van z'n kleren.

„Dat is een belediging voor jou, Arie. Hij doet net of de grond hier smerig is, en jij hebt gisteren nog geveegd.”

„Dát neem ik niet,” gromt Arie. „Zeg nou zelf, jongens, ik hoef me door zo'n slungel toch niet voor smeerlap te laten uitmaken?”

Kreten van ontzetting stijgen op.

„Smeerlap? Heeft-ie dat gezegd?”

„Niet gezegd, maar gedácht en dat is al erg genoeg!”

„Nee, dat hoef je niet te nemen.”

„Draai hem maar een keertje door de wals, Arie!”

„Stop hem met z'n kop in de koelbak!”

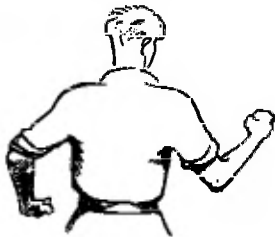
„Geef hem een pak voor z'n broek!”

Het regent goede raadgevingen.

Arie stroopt omslachtig zijn mouwen op en komt dreigend voor Joop staan.

„Zeg op, kereltje, vind je de grond hier smerig? Heb jij het

hart in je lijf om te beweren, dat ik niet goed geveegd heb?”

Joop is zowat op kookhitte. In stilte neemt hij zich voor om vanavond meteen de krant in te kijken voor een nieuwe baas. Ja, misschien denken ze dat hij hier lang blijft werken. Hoe krijgen ze hem zo gek!

„Nou? is die vloer smerig of niet!”

Even aarzelt Joop, dan zegt hij woest: „Ja!”

Hij verwacht niet anders, dan dat ze nu met z'n allen op hem af zullen vliegen om hem af te tuigen, maar dat gebeurt niet . . . Jammer een beetje, want hij is net in een stemming om het tegen de hele wereld op te nemen. En nu staan ze daar maar wat te grinniken, de boeven!

„Nou schijnt-ie te ontwaken,” bromt iemand goedkeurend. „Pas maar op Arie, anders veegt ie de grond met je aan.”

„Ja zeker,” brult Arie, „Ik maak gehakt van hem als hij nog eens zo durft te schreeuwen . . .

Dus jij vindt dat de grond er smerig uitziet? Mooi zo, kereltje, dan mag jij hem vanavond aanvegen, nietwaar jonges?”

Een instemmend gemompel stijgt op.

„Oké, dat is dan afgesproken . . .”

Ergens ratelt een bel, ten teken dat het acht uur is en dat de mannen aan het werk moeten gaan. Ze nemen hun plaatsen achter de machines en werkbanken in en een paar tellen later zijn ze druk aan de arbeid.

Joop staat een beetje zielig temidden van al dat rumoer. Niemand heeft hem nog een taak aangewezen, dus kan hij niets beginnen. Z'n handen jeuken om aan de slag te gaan en die grootsprekers eens te laten zien wat hij kan.

Hij de grond aanvegen? Ja, morges brengen. Hij heeft geen ambachtsschooldiploma gehaald om daarna voor werkster te gaan spelen! Daar moeten ze maar de een of andere druifoor voor nemen, die zijn er hier zat!

Joop heeft vreselijk het land. Waarom deden die kerels

zo vervelend tegen hem? Hij heeft ze geen duimbreed in de weg gelegd, integendeel, hij heeft z'n best gedaan, om zo goed mogelijk voor de dag te komen . . . Wacht, daar komt de werkmeester aan, die zal wel werk voor hem hebben. Misschien achter de draai-bank! . . . Zul je die lui stom zien kijken! . . . Goed dat hij z'n schuifmaat bij zich heeft, want als je hier iets moet draaien, moet het natuurlijk spatzuiver aan de maat zijn.

„Zo Jopie, ga maar met me mee, jong.”

„Ja meneer.”

Joop volgt de werkmeester naar een vertrek, dat er als een gereedschapsmagazijn uitziet, waar een dikke man in een hele berg papieren zit te snuffelen.

„Dit is Joop de Reus, ons nieuwe knechie,” begint de werkmeester. „Joop, dit is meneer Meijer, de magazijnmeester. Hij gaat zowel over de materialen als over de gereedschappen. Zorg maar, dat je goeie maatjes met hem blijft, want het is geen gemakkelijke meneer, hoor.” Zo, dus hier moet hij zijn gereedschappen in ontvangst nemen.

Met ontzag kijkt hij naar de enorme handen van de magazijnmeester. Als je daar een mep van krijgt, zitten je kiezen in je achterhoofd!

„Laat je maar niet bang maken, hoor,” broemt de dikke man. „Het valt allemaal wel mee. Als je maar precies doet wat ik zeg, krijg je geen last met me.”

Nou, dan zal het zo'n vaart wel niet lopen, want wat zal hij nou met het magazijn te maken krijgen? Hoogstens zal hij hier komen om materiaal of gereedschap te halen.

„Dan laat ik je nu hier, bij meneer Meijer en dan zal die je wel zeggen wat je doen moet.”

De werkmeester verdwijnt weer in de fabriek en laat Joop stomverbaasd achter bij de dikke meneer.

Wat zal-ie nou beleven?

„Kijk dan maar eens even hier,” steunt de dikkerd en sleept een kist vol oud roest uit een donkere hoek van het magazijn te voorschijn. „Ik heb hier een partijtje gereedschap dat nodig eens opgeschuurd moet worden. Schuurlinnen vind je hier genoeg; daar staat een krukje, dan kun je erbij gaan zitten, dat is wel zo gemakkelijk . . . Als je alles mooi blank hebt gepoetst vet je het meteen in, begrepen?”

„Ja maar . . .,” stottert Joop.

„Wat, ja maar?”

„Ik geloof . . . ik ben . . . ik heb . . .”

„Je bent wel erg duidelijk,” grinnikt meneer Meijer.

„Maak je maar niet zenuwachtig, jongen, ik ben heus niet zo kwaad als ik er uitzie. Wanneer jij je best doet, worden we vast goeie maatjes.”

„Maar ik . . . ik ben toch niet voor het magazijn aangenomen!” weet Joop er eindelijk uit te brengen. Zijn stem slaat over van verontwaardiging.

De uitwerking van zijn woorden is verschrikkelijk!

Het rode hoofd van de magazijnmeester zwelt op tot zowat tweemaal de normale dikte, en dat wil wat

zeggen! Het massief eiken blad van de schrijftafel splijt haast doormidden, onder de geweldige kracht van de vlezige vuist die erop neer dreunt en de deuren rammelen in hun scharnieren als de man zijn mond open doet!

„Wat?!” buldert hij, „wat zeg je me daar? Ben jij niet voor het magazijn aangenomen? Is dat werk je soms te min, akelig mirakelig serpent van een jongetje dat je bent! Ben je daar te fijn voor gebouwd . . . of ben je bang voor vuile handen? . . .

Zal ik jou eens wat zeggen? Zal ik jou eens zeggen wat je bent? Een misselijk ventje, dát ben je! Een vent van niks!”

„Maar ik ben niet voor het magazijn aangenomen; ik heb een ambachtsschooldiploma,” waagt Joop het de woordenstroom te onderbreken.

„Houd je kiezen op mekaar als ik tegen je spreek! Al had je twáálf diploma's, dan kon me dat nog geen snarschelen. Ze geven iedereen tegenwoordig maar een diploma; van mij had je het niet gekregen, dat kan ik je wel verzekeren! En nu geen woord meer, versta je? Je maakt dat gereedschap piekfijn in orde, en anders draai ik je je nek om . . .”

Het bureau krijgt weer een vreselijke oplawaai en dan wordt het stil in het magazijn . . .

Maar niet in Joops hoofd! Daar is het een leven van belang.

In gedachten blaast hij de fabriek op, stuurt hij een troep wilde honden op de fabrieksarbeiders af en draait hij Meijer aan het spit boven een vrolijk knappend houtvuurtje . . .

Ja, hij zou het wel weten, Joop. Het liefst zou hij ze allemaal eens lekker met de hoofden tegen elkaar slaan, die hele troep huichelaars hier!

Met een schuin oog kijkt hij naar meneer Meijer, die achter z'n bureau zit, net of er niets gebeurd is . . .

Het varken! Ja! . . . Een varken, dat is-t-ie. Even vet en net zo gluiperig met die kleine oogjes. Misschien denkt-ie nog, dat Joop bang voor hem is . . .

„Het varken” kijkt lachend in zijn richting.

Joop buigt zich diep over z'n werk en knarsetandt. Kun je precies zien wat zo'n man voor een mentaliteit bezit, om hem nu nog uit te lachen . . . Maar hij zal hier niet lang werken, dat moeten ze maar niet denken. Hij zal zich daar laten beledigen . . . nou goed! Hij zal zich voor

voetveeg laten gebruiken, ja, als hij getikt was! Vanavond heeft hij misschien al een andere baas . . . Gereedschappoetsen kan hij overal wel doen, daar heeft-ie ze hier niet voor nodig . . . Hij vertikt het eenvoudig om zulke snertkarweitjes op te knappen. Als de werkmeester straks komt, zal hij het wel zeggen ook. Hij zal precies zeggen waar het op staat, en als het ze niet bevalt, zoeken ze voor hem maar een ander; bazen zat!

Wraakgedachten tolleren door zijn hoofd, terwijl z'n handen werktuigelijk het schuurlijnen hanteren . . . Nu moest-ie het eens tot bedrijfsleider brengen, op die andere fabriek, waar hij gaat solliciteren . . . Dat kán, wanneer hij over een jaar of wat zijn M.T.S.-diploma in z'n zak heeft . . . En dan had deze zaak misschien zo weinig werk, dat ze meneer Meijer moesten ontslaan . . . Dan kwam die misschien op een goeie dag zijn kantoor binnenstappen . . . Heel beleefd . . . Pet in z'n hand, voeten netjes vegen op het matje voor de deur, en dan maar wachten tot het meneer Joop de Reus zou believen om hem te woord te staan. Nou . . . eerst een poosje doorwerken natuurlijk, net of je niets in de gaten had, en dan plotseling verrast opkijken . . .

„Hé, staat u hier al lang? Wat is er van uw dienst?” Misschien zegt-ie wel gewoon „je” tegen hem; kun je best doen als je bedrijfsleider bent. Zou je die dikkerd zien kijken, als hij hem daar achter het bureau zag zitten. Had-ie natuurlijk nooit van z'n leven gedacht, dat die Jopie, datzelfde kleine kereltje dat hij zo vreselijk beledigd heeft, het nog eens zo ver zou brengen.

„Meneer, hebt u misschien werk voor me?”

„Dat ligt er aan hè? Heb je een ambachtsschooldiploma?”

„Nee meneer, maar ik ben jarenlang magazijnmeester geweest.”

„Alles goed en wel, maar mijn mensen moeten allemaal een diploma hebben, daar sta ik op.”

Dan zou hij natuurlijk gaan soebatten of Joop hem toch alsjebliëft een baantje wilde geven, want dat-ie al overal geweest was en nergens aan de slag kon komen omdat hij geen diploma had.

Nou, en dán had hij hem hè! Dan nam hij hem in dienst als gereedschappoetser! Dán zou hij er wel spijt van hebben, dat hij een jongen met diploma ambachtsschool aan zo'n snertkarweitje had gezet. Há, hij zou die dikkerd laten poetsen, tot het spekvet in straaltjes van zijn ribben droop . . .

Terwijl Joop zich zo zit op te winden, vliegen z'n handen in steeds sneller tempo over het staal. Zonder dat hij er erg in heeft, schuurt hij steeds krachtiger. Naast zijn krukje ligt al gauw een aardig partijtje blinkend gepoetst gereedschap.

Mijnheer Meijer kijkt even op van zijn werk en glimlacht als hij het boze gezicht van Joop ziet.

Joop merkt het niet, maar werkt met verbeterden ijver verder, de lippen stijf opeen geklemd . . .

Hij ziet meneer Meijer in het water vallen . . . Een vreselijke plons! . . . Dan steeds groter wordende kringen, een hoop luchtbellèn en dan

het benauwde gezicht van de dikkerd als hij voor de eerste keer boven komt. Doodsangst in z'n ogen, en brullen meneertje! Ja, want zwemmen kunnen zulk soort mensen natuurlijk niet . . .

„Help, help!”

En de hele gracht stil en verlaten, geen sterveling te zien, behalve Joop, die op z'n gemak langs de waterkant slentert.

„Help!”

Ja ja, kalm maar, je verdrinkt zo gauw niet.

Als Meijer hém dan zag, verloor-ie natuurlijk alle hoop op redding. Je kunt toch geen hulp verwachten van

een jongen die je zó beledigd hebt? Gereedschappoetsen! In die benauwde ogenblikken zou-d-ie dan wel inzien wat een grove fout hij gemaakt had.

„Och Joop, help me toch . . . vergeef me dat ik je heb laten poetsen, terwijl je diploma ambachtsschool had.” Nou, dan dook hij zó de plomp in, met z'n kleren aan. Ja, want tenslotte kun je zelfs je ergste vijand niet zo maar voor je ogen laten verdrinken . . .

„Je schiet, geloof ik, al aardig op, is het niet?” komt de stem van meneer Meijer hem in z'n overpeinzingen storen.

„Hummm,” broemt Joop.

„Nou, zo te horen krijg je er al aardig plezier in.”

„Hummm,” zegt Joop weer, maar hij dént: „Man, ik wou dat je in de lucht vloog! Wie krijgt er nou ooit plezier in gereedschappoetsen?”

„Als je het nu zo graag doet, zal ik straks eens kijken of ik niet ergens nog zo'n partijtje roestige spullen heb staan.” De kwaadaardige klanken die Joop dán uitstoot, lijken op die van een beer, die op het punt staat iemand z'n schedel te verpletteren.

„Nou, m'n voorstel schijnt aardig in de smaak te vallen,” grinnikt meneer Meijer.

Joop maakt geen geluid meer en koelt z'n woede op het roestige staal dat hij onder handen heeft.

Zoals de zaken nu staan, is het nog helemaal niet zeker dat hij die dikzak later aan een baantje zal helpen. Zélf s niet als gereedschappoetsers! Zo'n gemeen stukkie mens moet hij niet in zijn fabriek hebben.

De deur van het magazijn wordt geopend en de werkmeester kijkt naar binnen. Eerst naar Joop, die ijverig zit te schuren, dan naar meneer Meijer, die achter zijn bureau zit te schrijven.

„Gaat het een beetje met hem, Meijer?”

Joop buigt zich nog dieper over zijn werk. Hij voelt zich ineens allesbehalve op zijn gemak . . . Stom van

hem, om dat te zeggen daarnet van dat ambachtsschooldiploma . . . Nu gaat die dikkerd het natuurlijk in geuren en kleuren overbrieven en dan heb je het gegooi in de glazen . . . Maar wat kan het hem ook eigenlijk schelen? Als de werkmeester hem dan ook zo begint af te blaffen, néémt-ie het gewoon niet langer! Dan zal hij ze eens een rare pijp laten roken. „Staat het u niet aan meneer? Zoekt u voor mij dan maar een ander! Ik heb het hier al bekeken, morgen kom ik niet meer.” O, dat zegt-ie gemoedereerd hoor! Hij laat zich niet voor voetveeg gebruiken door die bullebijters . . .

„Hij doet flink z'n best,” klinkt de stem van meneer Meijer. „Zo te zien is er best wat van hem te maken. Zodra hij met dit karweitje klaar is, moest u hem maar in de werkplaats nemen.”

Joop kan z'n oren niet geloven! Dus, het is maar voor een heel kort poosje dat ze hem hier in het magazijn laten werken? Dat had hij van te voren moeten weten, dan had hij wel gezwegen over dat diploma . . .

„We zullen zien,” bromt de werkmeester tevreden en verdwijnt weer in de fabriek.

Geweldig in z'n schik met de wetenschap dat zijn werktijd in het magazijn maar van korte duur zal zijn, begint Joop een deuntje te fluiten . . . Die dikke baas achter dat bureau is dus toch nog zo'n kwaai niet. Nee, want als hij gemeen had willen zijn, had hij best kunnen zeggen, dat hij nog een hele hoop werk voor hem te doen had. Of . . . ja, dát kan het ook zijn! . . . Misschien heeft het tóch indruk op hem gemaakt dat hij diploma ambachtsschool heeft . . . Dan is het dus wel goed geweest dat hij het gezegd heeft. Joop poetst en fluit vrolijk verder. Meneer Meijer heeft al een paar maal verstoord in zijn

richting gekeken en nijdig sst! geroepen, maar Joop hoort het niet.

Opeens dreunt de zware stem weer door het vertrek en Joop laat van schrik het stuk gereedschap dat hij aan het schuren is, uit zijn handen vallen.

„Mankeert jou soms wat aan je oren, mannetje?” informeert meneer Meijer, op een toon die duidelijk laat blijken, dat hij niet in het minst onder de indruk is gekomen van de wetenschap dat het een gediplomeerd machine-bankwerker is, die onder zijn hoede is gesteld.

„Ik zit al tien keer sst te roepen, maar meneer doet net of-t-ie doof is. Ik krijg de kriebel van dat irriterende gefluit . . . We zijn hier niet in het concertgebouw! . . . Of denk je misschien dat 't mooi is, dat valse gekras!” Hij pakt zijn pen, en Joop z'n schuurpapier weer op . . . Het werk gaat door.

Joop hanteert het schuurpapier, of hij het dikke hoofd van zijn baas onder handen heeft.

Valse gekras! Hoe bestaat het! Die vent heeft geen gevoel voor muziek . . . Enfin, je kunt die man in ieder geval niet vertrouwen, dat heeft hij nu wel begrepen . . . Zó praat-ie gunstig over je, en een ogenblik later snauwt ie je af.

Of . . . zou het soms overal zo gaan, wanneer een jongen als hij ergens voor het eerst komt werken? Hij denkt aan de schijnheilige gezichten van de mannen uit de werkplaats. Wie weet wat dié kerels nog voor hem in het vat hebben. Wie weet, misschien verlangt hij over een paar dagen nog wel eens terug naar het magazijn . . . Ze zullen natuurlijk proberen om hem er tussen te nemen, maar hij zal goed opletten en ze niet veel kans geven, dan zullen ze gauw genoeg merken wat voor vlees ze in de kuip hebben. Maar . . . erg gemakkelijk zal hij het de eerstkomende dagen niet hebben, dát begint nu zo langzamerhand wel tot hem door te dringen . . .

In de werkplaats

Dat gereedschappoetsen duurt toch nog langer dan Joop gedacht had en hij komt die eerste dag dan ook niet meer in de werkplaats. De volgende morgen echter mag hij meteen bij de werkmeester komen en dan zal die hem wel aan het werk zetten. Dat is zo afgesproken. Joop zorgt weer op tijd aanwezig te zijn en als de andere arbeiders komen, staat hij al ruim een kwartier te wachten.

„Há, krielkippie!” klinkt het vrolijk.

Het lijkt wel, of die kerels blij zijn dat ze hem in de werkplaats krijgen. Hij vertrouwt het zaakje niet erg. Je hebt best kans, dat ze hem vandaag op de een of andere manier zullen proberen te nemen.

De bel gaat en de mannen moeten aan het werk.

De werkmeester komt Joop halen en neemt hem mee naar zijn kantoortje.

„Zo jong, nu zullen we eens zien, of we wat voor je te doen hebben, maar eerst moet je nog eens goed naar mij luisteren. Je gaat nu de werkplaats in en dan is het altijd goed dat je van te voren zo'n beetje weet, waar je je aan te houden hebt. Om te beginnen zijn er een paar vervelende karweitjes, die van nu af tot jouw taak gaan behoren. Zo moet je bijvoorbeeld elke avond de werkplaats een beetje aanvegen... Ja, stil maar! Dat vind je natuurlijk ver beneden je waardigheid, maar daar zul je toch aan moeten wennen, knaap. We zijn allemaal zo begonnen, en voor jou wordt geen uitzondering

gemaakt. Dan nog wat . . . De meeste mensen drinken 's ochtends een flesje melk onder het werk, en jij zorgt er voortaan voor, dat die flesjes bijtijds binnen worden gehaald en dat ze 's avonds weer schoon worden teruggebracht . . . Is er een boodschap, dan zul jij die moeten doen. En vlug hoor! Iedereen is je baas hier, je hebt maar te doen wat de mensen je opdragen. Bereid je er maar vast op voor, dat ze je in het begin flink zullen plagen, daar is geen ontkomen aan. En zolang het bij een grapje blijft, hoef je bij mij niet te komen klagen, want dan ben je nog niet gelukkig, begrepen?"

„Ja meneer.”

„Mooi, ga dan maar mee, dan zullen we eens zien of we iets voor je kunnen vinden.”

Achter de werkmeester aan loopt Joop de fabriek in, met een gezicht dat nu niet bepaald zonnig is te noemen . . . Vloeren vegen en melk halen, jawel! Het mankeert er nog maar aan, dat de heren hem hun werkshoenen laten poetsen! Of dat ze hem op de kinderen van de directeur laten passen . . .

„Arie, die jongen moet aan het werk, heb jij een karweitje voor hem?"

„Nou . . . Ja, hij kan die strippen voor me knippen, weet u wel?"

„Oké, neem jij hem dan maar onder je hoede en let meteen een beetje op, dat de anderen het niet te bont met hem maken.”

„Komt voor mekaar meneer . . . Ga maar mee, Jopie!” Joop zet z'n broodtrommeltje op een werkbank en volgt zijn nieuwe baas, razend nieuwsgierig naar wat hij te doen zal krijgen.

„Hier,” broemt Arie, „dit hopie bandstaal moet in stukken van dertig centimeter worden geknipt. Ik mot d'r vierhonderd hebben, dus voorlopig ben je wel zoet. Denk er om, precies aan de maat hoor! Ik zal je voordoen, hoe die machine werkt en dan ga je maar gauw aan de slag.”

Joop voelt zich eerlijk gezegd niet erg op z'n gemak, als Arie hem de werking van de machine begint uit te leggen. O, op de ambachtsschool heeft hij natuurlijk ook wel eens met een slagschaar gewerkt, maar dat waren maar kleine dingen die je met de hand moest bedienen. Speelgoed, hierbij vergeleken . . . Bij dit gevaarte moet je met je voet op een hefboom trappen en dan komt er een monster van een mes naar beneden dreunen . . . om er náár van te worden!

„En denk om je vingers!” waarschuwt Arie. „D'r is hier al eens iemand een stuk of wat eetstokkies mee kwijtgeraakt.”

O . . . leuk . . . ! Echt een opmerking om iemand een beetje op z'n gemak te stellen. Je zou al bang worden, om maar een vinger naar dat ding uit te steken!

Arie gaat weer terug naar zijn werk en met een benauwd hart begint Joop . . .

Ja, daar staat-ie nu. Van z'n zelfvertrouwen is op het moment niet veel meer over. Hij knoeit een beetje onhandig met de meetlat en het duurt lang, véél te lang naar zijn mening, voor de stukken zijn afgetekend en de machine is ingesteld. Hij krijgt het warm en heeft het gevoel, of iedereen naar hem staat te kijken. Met angst en beven drukt hij voor de eerste maal het pedaal in . . . Tjoenk! . . . Daar rost de schaar door het staal, net zo gemakkelijk meneertje, of het ontbijtkoek is! . . .

Toch wel leuk om zo'n grote machine in je macht te hebben. Zo'n ding heeft maar te doen wat hij, Joop de Reus, wíl . . .

Joop is al gauw aan het ongewone gewend en het duurt niet lang, of hij is alles om zich heen vergeten. Met de regelmaat van een klok schiet de schaar naar beneden, als een monster dat z'n prooi bespringt.

Als Arie eens komt kijken hoe het gaat, ligt er al een aardig stapeltje strippen klaar. Hij neemt z'n duimstok en meet er een paar na . . .

„Hummm,” bromt hij. Verder zegt hij niets, maar als hij wegloopt geeft hij Joop een bemoedigend klopje op z'n schouder.

Kijk, dát doet de burger goed. Die man weet het tenminste te waarderen dat ze er een goeie kracht bij hebben gekregen. Joop is in z'n knollentuin. Há, hij zal ze eens laten zien dat hij van aanpakken weet. Als het een beetje wil, krijgt hij dat partijtje vandaag nog klaar! Vlug . . . De volgende strip! . . .

Die volgende strip tekent hij een centimeter te kort af en dat merkt hij pas als hij hem heeft afgeknipt. Met een hoofd als een biet vergelijkt hij het te korte stuk met de andere . . . Wat moet hij doen? . . . Naar Arie gaan om het te zeggen? Wie weet hoe die hem zal uitkafferen! . . . Hoe kon hij ook zo suf zijn? . . .

Pas op! Daar kijkt een van die kerels in zijn richting! . . . Gewoon doorwerken nu, net of er niks gebeurd is . . .

Joop gaat weer aan de slag, maar de aardigheid is er af. Die fout blijft hem dwarszitten . . . Als een van de mannen een poosje later bij hem komt kijken, houdt hij z'n hart vast. Als hij dat korte ding nu maar niet ziet! Maar jawel, dat zul je nu altijd meemaken, als je iets wil verbergen, lijkt het wel of de mensen het voelen! Met een triomfantelijk gebaar duwt de man hem de strip onder z'n neus.

„Te kort hè?”

Joop knikt.

„Zul je wat over horen als de baas het straks ziet! Die knalt uit mekaar, als-t-ie ziet dat je hebt staan knoeien.”

„Het is er maar één,” merkt Joop schuchter op.

„Geeft niks . . . Hij wil niet hebben dat er fouten worden gemaakt.”

„Ik kon er niks aan doen, ik heb me vergist,” zegt Joop zenuwachtig.

„Ja . . . o ja, jongen, een ongeluk ligt in een klein hoekie, ik begrijp het best . . . Iedereen maakt wel es een foutje en wij zullen het je ook niet kwalijk nemen . . . Maar de baas, zie je, de baas . . . dié is niet zo gemakkelijk! Het zal mij meevallen als hij je er niet op staande voet uittrapt!”

„Maar . . . maar . . .” stottert Joop.

„Ja jong, zo is die man nou eenmaal. In 't gewone doen is-t-ie erg vriendelijk, maar verspil geen materiaal, want dan kan-ie je wel verscheuren.”

„Maar ik heb het toch niet expres gedaan!”

„Wéét ik wel, wéét ik wel, maar dat helpt je niet . . . Nee, het enige wat je kunt doen, is, het hem meteen gaan vertellen. Dan heb je nog kans dat hij bij zichzelf zegt: kijk, dat is tóch nog een flinke vent, die durft er voor uit te komen als hij iets verkeerd heeft gedaan . . . Je hébt natuurlijk ook kans, dat-ie je d'r meteen uittrapt . . . Tja . . . dat kun je van tevoren nooit bekijken. Maar zoals ik zeg, je enige kans is, ga naar hem toe . . . Zeg desnoods, dat-ie het van je loon mag afhouden . . .”

„Ja maar . . .”

„O, je mot et uiteindelijk zelf weten, natuurlijk, maar als je het niet doet kun je wel vast een andere baas gaan zoeken.”

De man gaat weer terug naar zijn werk.

En Joop? Die voelt zich diep ongelukkig. Hoe heeft hij ook zo dom kunnen doen? Nu zit-ie met de gebakken peren . . . Hij voelt er niets voor, om de werkmeester te gaan vertellen dat hij een stomme streek heeft uitgehaald, maar aan de andere kant . . . als ze hem z'n ontslag geven . . . Als je ergens gaat solliciteren en je moet vertellen, dat ze je bij je vorige baas hebben weggejaagd omdat je er niets van terechtbracht . . .

Nou ja, niets... Die andere strippen zijn prima aan de maat... Dat éne ellendige ding!...

Joop werkt verbeterd verder, maar veel plezier heeft hij er niet meer in. Al maakt hij vandaag nou honderdduizend van die strippen klaar, die ene blijft te kort, daar is niets aan te verhelpen.

Eindelijk neemt hij een besluit! Hij zal doen, wat die man hem heeft aangeraden. Hij zal naar de werkmeester gaan en het hem eerlijk vertellen. En dan maar hopen, dat het met een sisser afloopt.

Resoluut stapt hij naar het kantoortje...

Je zult ergens een dag werken en dan al weggestuurd worden!

Hij moet er niet aan denken...

„Denk erom dat je aanklopt en netjes je voeten veegt, hoor,” bromt een van de mannen als hij langs loopt.

Nee, hij is daar achterlijk, nou goed?! Hij weet gerust wel hoe het hoort.

Hij beeft warempel een beetje, als hij aanklopt en het kantoortje binnenstapt.

„En?” De werkmeester ziet hem vragend aan.

Nu gaat het erop of eronder!

„Meneer... ik... eh...” hakkelt Joop. „Ik heb per ongeluk een van die strippen een centimeter te kort afgeknipt.”

„Waar heb je het in vredesnaam over?” vraagt de werkmeester verbaasd. Het is aan zijn gezicht te zien, dat hij er niet veel van snapt, en dat maakt Joop nog meer van streek.

„Die strippen, weet u wel, ik moest toch vierhonderd strippen knippen...”

„O, bedoel je dat! En kom je me nu vertellen, dat je er één verknoeid hebt?”

„Ja meneer . . . Ik kon er niets aan doen . . . Ik heb me per ongeluk vergist.”

„Natuurlijk heb je dat per ongeluk gedaan. Het zou een mooie boel worden als je dat expres ging doen, maar je bent toch zeker niet van plan om me altijd te komen vertellen, wanneer je iets verkeerd hebt gedaan? Ik kan er toch ook niets aan doen dat jij zo dom bent geweest? Ga maar weer gauw aan je werk en val me voortaan niet meer voor elke kleinigheid lastig.”

Met een kleur als vuur verlaat Joop het kantoortje. Stond-ie dáár even voor schut! Alle mensen nog an toe, wat heeft-ie een modderfiguur geslagen. Nu denkt de werkmeester natuurlijk dat hij zo'n ouwe zeur is, die met alles wat er gebeurt direct naar de baas gaat. Enfin, hij heeft tenminste niet zijn ontslag gekregen . . . of . . . wacht eens! . . .

Joop loert naar de lachende koppen van de werklui in

de fabriek. Ze hebben hem op stang willen jagen! En het is ze gelukt ook! Stommerd die hij is! Nu hebben die kerels er de lol van . . . De werkmeester scheen het helemaal zo erg niet te vinden van die ene strip . . . Ja, ze hebben hem lelijk te pakken gehad,

maar de volgende keer zal hij wel beter oppassen, daar kunnen ze van op aan. Hij is niet helemaal achterlijk, als ze dat soms denken. Nou, dan kennen ze Joop de Reus nog niet!

IJverig gaat hij weer aan het werk . . .

Schafttijd!

Driftig ratelt de bel het tijdsein.

De machines worden stopgezet en het rumoer, dat de gehele morgen de werkplaats heeft gevuld, verstomt.

Vrolijk pratend lopen de mannen naar het schaftlokaal.

Joop moet daar nu ook heen. Vandaag voor het eerst . . . Gisteren heeft hij in het magazijn z'n boterhammen opgegeten, maar dat mocht eigenlijk niet, vertelde meneer Meijer hem later. Kon hij dat weten? De directeur wil niet hebben dat er mensen in de werkplaats of in het magazijn komen buiten de werkuren, behalve de werkmeester en meneer Meijer. Zeker bang voor dieven . . . Phoe . . .

Waar heeft hij z'n broodtrommeltje ook weer neergezet? . . . O ja, daar staat het, op die werkbank . . .

Op z'n gemak wandelt Joop door de stille fabriek. De glunderende koppen, die van om de hoeken naar hem loeren, merkt hij niet op. Het zijn z'n collega's die hem begluren. Ze stoten elkaar lachend aan, als hij zijn hand naar het trommeltje uitsteekt . . .

Verdraaid! Wat is dát nou weer? . . . Dat ding zit vast! Zeker weer een van die flauwe aardigheidjes! Misschien hebben ze z'n brood er uitgehaald en er een stuk lood ingestopt . . . Nee, natuurlijk niet, want dan had hij het toch wel kunnen verschuiven . . . en als hij het deksel opslaat, ziet hij dat z'n brood er nog in zit. Pas wanneer hij er zijn boterhammen heeft uitgenomen, ziet hij wat ze gedaan hebben. Ze hebben twee grote spijkers door de bodem in de werkbank geslagen! Hij scharrelt een beitel op en wrikt z'n trommeltje los. Het kost hem heel wat moeite en in stilte verwenst hij de man, die hem dat geleverd heeft. De werkmeester heeft wel gelijk gekregen! Als het zo doorgaat, zal hij nog heel wat moeten slikken . . . Tjonge, wat zit dat ding vast! Hij rukt uit alle macht en als de spijkers tenslotte toch nog onverwacht losschieten, en hij met trommeltje en al achterover duikelt, klinkt er een onderdrukt geggrinnik. Joop is dan ook niet al te best te spreken, wanneer hij zich naar de kantine begeeft. Nogal een kunst om iemand zoiets te leveren! Wat kun je daar nu tegen beginnen? Ze zijn allemaal veel sterker dan hij en dat

is maar een geluk voor ze, want anders . . . nou, dan waren ze nog niet met hem klaar!

Een beetje apart van de anderen gaat hij aan een tafel zitten. Het gehavende trommeltje zet hij voor zich neer en dan kijkt hij om zich heen . . .

Zal hij hier ook bidden . . . net als thuis?

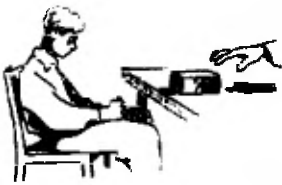
Aarzelend vouwt hij zijn handen . . .

Ja, hij zal bidden . . . Het moet! . . . Nee, dat toch niet alleen . . . Hij wil het! En laat ze er maar eens wat van zeggen!

Zullen ze het gék vinden? . . . Zo te zien is er niemand die op hem let . . .

Hij sluit z'n ogen en bidt . . .

Erg aandachtig gaat het niet, hoe graag hij het ook zou willen. Het *gáát* niet! Hij kan er zijn gedachten haast niet bijhouden en dat maakt hem nijdig . . . Niet zo mooi, als je je nijdig maakt onder het bidden . . . Dat is toch eigenlijk geen bidden! . . . Hij heeft het gevoel, dat ze allemaal naar hem

kijken en hem uitlachen . . . Als hij z'n ogen open doet, is het trommeltje met boterhammen verdwenen!

Hij voelt, hoe het bloed hem naar de wangen schiet en kijkt hulpeloos rond.

„Dat is nou niet aardig,” spot een grote kerel, die recht tegenover hem is gaan zitten. „Nou bid je d'r nog wel om, en toch krijg je niks.”

Dát wordt Joop te bar. Zo'n spotter! Zo'n gemene vent!

Zo groot als hij is, staat het huilen hem toch nader dan het lachen. Het is gemeen, *geméén* wat ze doen! O, hij zou ze wel op hun lachende gezichten willen trommelen. Hij zou . . .

Maar dan is daar ineens Arie! Arie, die zich over de

tafel naar de grote man buigt en streng zegt: „Dat zijn geen grapjes meer, Rienus! Geef die jongen z'n brood terug. Met zulke dingen moet je niet spotten.”

„Vraag ik je soms wat?” snauwt de man nijdig. „Ik heb je toch niet geroepen, wel?”

„Je hebt me niks gevraagd en je hebt me niet geroepen, maar ik zég je wat!”

„Ik heb met jou niks te maken,” bromt de grote man, maar hij haalt toch het trommeltje tevoorschijn en schuift het met een ruw gebaar naar Joop. Dan staat hij op en verlaat de kantine.

„Een lolletje is goed, maar wanneer ze dérgelijke grapjes met je uithalen, kom je me waarschuwen, begrepen?” zegt Arie.

Joop knikt. Hij is volkomen uit het veld geslagen. Dit kan je dus overkomen, als je uit je veilige thuis in de werkplaats terechtkomt. Dan kun je op een pijnlijke manier aan de weet komen, als je het nog niet wist, dat lang niet alle mensen God willen dienen . . .

In gedachten verzonken eet hij zijn brood . . .

Joop in de aanval

Zo langzamerhand begint Joop het wel door te krijgen. De eerste dagen heeft hij zich steeds laten beetnemen, maar nu lukt het de mannen niet zo gemakkelijk meer. Ja, het is nu zelfs al zó ver, dat hij zelf een plannetje loopt uit te broeden. Hij wil die Rienus eens met gelijke munt betalen. Die man laat nou werkelijk geen gelegenheid voorbijgaan om hem te plagen en gelegenheid is er genoeg. Wat begin je tenslotte als jongen tegen zo'n grote vent? Niets! Wanneer ze je om een boodschap sturen heb je het maar te doen, nietwaar? Maar nu begint het Joop toch wel een beetje de keel uit te hangen en hij heeft besloten zelf eens tot de aanval over te gaan. Wie kaatst moet de bal verwachten, en wanneer ze merken, dat hij hén ook te pakken kan nemen, zullen ze vanzelf wel ophouden.

Op een morgen is Joop héél vroeg aanwezig. Hij is altijd wel vroeg, maar dit keer toch wel bijzonder.

Gelijk met de werkmeester gaat hij naar binnen.

„Je komt steeds vroeger, Jopie.”

Joop broemt maar wat en wacht, tot de werkmeester in zijn kantoortje is verdwenen . . .

Zo, nu moet hij voortmaken en zorgen dat het niet in de gaten loopt . . . Eens even kijken . . . Ja, daar staat een blik boorolie . . . Nog even vlug rondkijken . . . ja, de kust is veilig!

Uit zijn tas haalt hij een schoon melkflesje tevoorschijn, dat hij voorzichtig met de witte boorolie vult . . . Zo . . . nu de capsule er weer zo netjes mogelijk overheen drukken, en dan maar hopen dat Rienus de inhoud van zijn flesje niet al te kritisch gaat zitten bekijken,

voor hij er een flinke slok van heeft genomen . . . Joop grinnikt al bij voorbaat, terwijl hij het flesje voorzichtig in z'n tas stopt . . . Of wacht! Misschien is de melkboer al geweest. Dan kan hij beter nu meteen al een van de flesjes verwisselen.

Inderdaad staat de melk al voor de deur. Joop brengt ze naar binnen en verwisselt vlug een van de flessen met die uit z'n tas . . . Zo, hij zet ze op hun gewone plaats, op de kast in het washok, daar

staan ze koel, en dan hebben de anderen ook niks in de gaten. Als hij ze straks rondbrengt, zal hij wel zorgen, dat de goeie bij Rienus terechtkomt. Dat komt best voor elkaar . . .

Wanneer de anderen komen, is Joop al aan het werk.

„Hé, kijk hij zich eens uitsloven! Die wil een wit voetje halen bij de baas!”

Joop krijgt een kleur. Het is helemaal zijn bedoeling niet om een wit voetje te halen, maar laat die Jaspers z'n kiezen maar op elkaar houden; die is zelf liever lui dan moe. Als de baas er niet is, voert hij geen slag uit en dat is een misselijke manier van doen, dat vinden de anderen gelukkig ook. Daarom kan die man het natuurlijk niet velen, dat een ander plezier in z'n werk heeft.

Als Rienus komt, gaat hij bij Joop staan kijken. Natuurlijk om hem zenuwachtig te maken . . . Vervelende kerel . . . Maar straks . . . wacht maar! Wanneer een paar minuten later de bel gaat, moet Rienus hem wel met rust laten . . .

Joop werkt stevig door.

Het strippen knippen heeft hij achter de rug; hij is nu bezig schroefdraad te snijden op lange stangen. Dat is wel een beetje moeilijker karweitje, want nu doet de

machine het niet voor hem. O, je kunt natuurlijk wel stomweg dat snijdijzer ronddraaien, maar dan moet je ook niet vragen hoe je werk er dan uitziet. Nee zoiets moet je met overleg doen. Je hérsens gebruiken, dáár komt het op aan.

Ze moeten van hem kunnen zeggen: „Kijk, dat heeft Joop de Reus gemaakt, dat zie je meteen. Zo netjes en precies . . .”

Ai! Daar trekt ie hem scheef! . . . Een eindje terug . . . Zo . . . Nu een beetje boorolie erop om te smeren . . . Boorolie! Wat zal hij straks een pret hebben!

„Hé, Joop, waar blijft m'n melk?” schreeuwt Arie.

Daar zul je het hebben!

„Ik zal het even halen,” roept Joop, „even deze stang afmaken.”

„Wat afmaken? Niks afmaken!” roept Rienus. „Vlug, melk halen, anders zal ik jou afmaken. Schiet op!”

„Wacht maar,” broemt Joop, „je zult je melk krijgen, hoor.”

Hij laat zijn werk rusten en gaat naar het washok. Hij moet er twee maal voor lopen, want er zijn teveel flessen om ze in een keer te versjouwven; dan komt hij handen te kort.

Zo, die fles voor Rienus laat hij ook nog even staan, want anders loopt hij de kans, dat die ervan gaat drinken terwijl hij net weg is om de andere te halen en dat zou een ramp zijn. Voor geen geld zou hij dat schouwspel willen missen . . . Hij hoort die Rienus al razen en tieren . . . „Welk stuk verdriet heb d'r met z'n vingers an mijn melk gezeten?!” . . . Reken maar dat de anderen ook pret zullen hebben. Eigenlijk jammer, dat hij niemand in vertrouwen heeft genomen, dan hadden ze van tevoren al kunnen genieten. Dat het voor Rienus niet zo erg moeilijk moet zijn, om te raden wie de dader is, komt niet eens bij hem op.

Vlug brengt hij de eerste flessen rond.

„Wat loop jij geheimzinnig te grinniken?” vraagt Arie.
„Ik?”

„Ja, jij, wie anders? Je trekt een gezicht, of je ons allemaal tegelijk een loer gaat draaien.”

„Zeg, krijg ik m'n melk nog, of moet die koe nog gemolken worden?” roept Rienus ongeduldig. „Ik sta te versmachten van de dorst.”

Moet je hem horen! Nou, hij zál z'n melk hebben, hoor Z'n hele leven zal hij die smaak niet meer vergeten . . .
Vlug terug naar het washok!

Daar staat de werkmeester! Er gaat iets verkeerd! Joop voélt het aankomen!

„Hoekstra komt vandaag niet op z'n werk, Joop, hij heeft een snipperdag genomen. Ik zal dit keer z'n flesje melk wel nemen.”

Alle mensen!

Met angstige ogen kijkt Joop naar het flesje dat de werkmeester in z'n hand houdt. Het flesje dat voor Rienus bestemd was!

„Ja . . . eh . . . nee . . . kijk . . .” stamelt Joop. Hij krijgt een kleur, zoals altijd, wanneer hij in het nauw zit.

„Wat is er? Je hebt er toch wel genoeg, niet?”

„Ja meneer.”

„Nou, dan is het toch in orde?”

De werkmeester gaat terug naar zijn kantoortje; het flesje boorolie in z'n hand . . .

En Joop? . . . Die kan zich de haren wel uit z'n hoofd trekken van spijt, dat hij het flesje niet apart heeft gehouden. Wat moet hij nu in vredesnaam beginnen? Waarom pakt die man nu ook juist het verkeerde flesje? Die andere vijf, die er nog staan, zijn immers prima! Maar nee, juist dat éne wordt er uitgepikt, dat zul je nu altijd zien . . .

Terneergeslagen brengt hij de laatste flessen rond.

„Jantje lacht, Jantje huilt,” zegt Arie. „Nu zie je eruit of je je laatste oortje hebt versnoept.”

Joop geeft geen antwoord, maar loert voorzichtig naar het kantoortje van de werkmeester.

„Wat kijk je vrolijk, krielkip!” roept Rienus. Hij trekt de capsule los en zet de fles aan zijn mond.

Daar gaat die heerlijke, kostelijke melk . . . ! En daar, in het kantoortje . . .

Joop zucht. Hij heeft het gevoel of elk ogenblik de hele fabriek in de lucht kan vliegen. Hij gaat weer aan het werk, maar kan er zijn gedachten niet bijhouden . . .

Kwam er nu maar iemand om de werkmeester weg te roepen . . . Maar dat gebeurt niet. Het zou het eenvoudigste zijn om het gewoon te gaan vertellen, maar daar schrikt Joop toch ook voor terug . . .

De tijd kruipt . . . Elk ogenblik kan het gebeuren . . .

In bijna ondraaglijke spanning gaat de morgen voorbij.

Maar eindelijk, eindelijk is het schafttijd! Het ratelen van de bel klinkt Joop als muziek in de oren. Nog even een blik naar het kantoortje . . . Gelukkig! De werkmeester trekt zijn jas aan, die moet zeker een boodschap . . . En het flesje staat er nog!

Als hij nu . . . Hij heeft een idee! er bestaat nog een kans om het weer goed te maken! Zodra hij straks zijn brood op heeft, zal hij bij de melkboer verderop een flesje melk halen en dat ruilt hij om! . . . Alleen oppassen dat niemand het merkt . . .

„Mot je met de trein mee?” informeert Rienus, als hij ziet hoe haastig Joop z'n boterhammen naar binnen propt.

„Ik moet nog een boodschap,” mummelt Joop.

Die Rienus bemoeit zich ook overal mee. In de kantine gaat hij altijd recht tegenover hem zitten . . . Maar die waarschuwing van Arie heeft wel geholpen, want Joop kan nu rustig bidden, zonder dat ze hem lastig vallen. Ja, het wordt zelfs stil in het schaftlokaal als hij nu zijn handen vouwt . . .

„Haastige spoed is zelden goed,” probeert Rienus leuk te zijn, wanneer Joop zich verslikt in een hap brood, die wel wat ál te groot is uitgevallen.

Hij wordt zo rood als kreeft en de tranen lopen hem over de wangen van benauwdheid. Als hij een paar minuten later de kantine verlaat, loopt hij nog te hoesten. Tjonge, tjonge, hij dacht daarnet dat hij stikken zou! En dat allemaal om dat ellendige flesje boorolie, dat bij de verkeerde is terechtgekomen. O, wat zou Rienus een schik hebben, als hij wist wat er aan de hand was. Wat zou hij het die bullebijter graag gegund hebben. Altijd moet die vent hém hebben. Tegen de anderen durft-ie natuurlijk niet.

Enfin, nu eerst maar melk halen!

De melkboer is vlakbij en de boodschap is gauw gedaan, want er is net geen klant in de winkel . . .

Het gaat gebeuren! . . . Nú of nooit! . . .

Met kloppend hart loopt Joop op z'n tenen door de fabriek, die iets onwezenlijks heeft, zonder het lawaai van de ronkende machines en het luidruchtig bezig zijn van de arbeiders . . .

Vlak langs de kant sluipt hij naar het kantoortje . . .

Als iemand hem hier ziet, valt zijn hele plan in duigen . . . Hij moet uiterst voorzichtig te werk gaan. . .

Nu is hij vlak bij de deur van het kantoortje . . . De werkmeester is nog steeds niet terug en de fles staat er nog . . . op z'n bureau . . .

Maar dan! Joop heeft zijn hand al op de kruk, als een geluid achter hem, hem doet verstijven van schrik!

Er komt iemand de werkplaats binnen!

Snel duikt Joop weg achter een draaibank . . . Voorzichtig gluurt hij om een hoekje, om te zien wie het is, die daar nadert. Het is Arie, die behoedzaam in zijn richting komt!

Arie! . . . Zou die wéten dat hij hier zit? Zou die hem dan gezién hebben? . . . Het kán haast niet! En trouwens, waarom doet hij dan zo voorzichtig? . . .

Joops rechterbeen begint te steken van het ingespannen stilzitten, maar hij durft zich niet te verroeren, want Arie is nu vlak bij . . . Joop houdt z'n adem in . . .

Arie kijkt schuw om zich heen . . . en gaat hem voorbij! . . . Há, hij moet zeker in het magazijn zijn . . . Ja, zie je wel! Daar gaat-ie . . . Bom . . . de deur achter hem dicht . . .

Dan moet het nu maar gebeuren! Hij kan toch niet wachten tot Arie weer tevoorschijn is gekomen, want dat kan wel wie weet hoe lang duren . . . Vlug! In de tijd dat Arie binnen is, moet hij het flesje omruilen! Het is wel erg riskant, maar het moet!

Joop verlaat zijn schuilplaats en drukt de kruk naar beneden . . .

Mis! Al z'n moeite is voor niets geweest, het kantoortje is gesloten! Alles loopt hem tegen, vandaag.

Pas op! . . .

Nog net bijtijds kan hij zich verbergen . . . Arie komt terug!

Heel voorzichtig doet hij de deur van het magazijn open . . . Even gluurt hij de werkplaats rond . . . en dan verdwijnt hij snel . . .

Wat zou die in zijn schild voeren? Oók een grap uitgehaald, met de magazijnmeester? . . . Net goed voor de dikke Meijer!

Joop stopt het flesje melk in zijn tas, die bij zijn plaats op de werkbank ligt, en verlaat de werkplaats. Of liever gezegd, hij wil de werkplaats verlaten, want bij de deur verspert het dikke lichaam van meneer Meijer hem de doorgang!

„Wat voer jij hier uit, Jopie?”

„Ikke? . . . eh . . . niks . . . Ik was wat vergeten,” stottert Joop.

„Zo, en wát was je dan wel vergeten?”

„Mijn . . . eh . . . mijn . . . dingies . . . mijn . . . eh . . .”

„Ja juist. Je moet niet liegen, jong! De baas wil niet hebben dat er tussen de middag iemand in de werkplaats komt, knoop dat nu eens goed in je oren. Straks is er wat weg, en wie heeft het dan gedaan?”

„Ik wil . . .” begint Joop. Maar de magazijnmeester luistert al niet eens meer naar hem. Log als een nijlpaard hobbelt hij de fabriek door en laat zich higgend en met een zucht van verlichting in z'n krakende bureaustoel vallen.

Joop is woest! Wat denkt die wandelende plumpudding wel, dat hij een diéf is? . . . Waarom is hij ook zo dom geweest om te gaan liegen? Hij had gewoon moeten zeggen: „Dat gaat u niet an!” Ja, dát had hij moeten doen. Had die dikkerd gek staan kijken. Had die meteen met z'n mond vol tanden gestaan . . . Bah, het is toch echt een vervelende dag, vandaag . . .

„Je kijkt net, of je op het punt staat iemand te wurgen,” lacht Arie, als Joop in de kantine komt.

„Nou, zo voel ik me ook!” gromt Joop.

„Hè, wat een lelijke gedachten.”

„Zeg liever, wat een lelijke kerel,” snauwt Joop. En dan, in een plotselinge opwelling, vertelt hij Arie z'n belevnissen met het flesje melk.

Ze zitten in een hoekje van de kantine, ver van de anderen verwijderd, maar als Joop vertelt, dat hij Arie in de werkplaats heeft gezien, kijkt die vlug om zich heen, om te zien of iemand het soms gehoord kan hebben . . .

„Je zegt het toch niet aan de anderen, hè?” besluit Joop angstig.

„Natuurlijk niet, jò, van mij komen ze niets te horen! . . . 't Is eigenlijk maar goed, dat je geen gelegenheid hebt gekregen om dat flesje weer om te wisselen. Het zal een pracht mop worden.”

„Ja, jij hebt gemakkelijk praten, maar ik knijp em als een dief!”

„Ben je mal! Niemand weet immers dat jij het gedaan hebt . . . Maar zeg, Joop, luister eens . . .”

Arie krijgt echter geen gelegenheid om uit te spreken, want de schafttijd is voorbij en daarmee tevens de mogelijkheid om stiekem met elkaar te smoezen. Ze moeten weer aan het werk . . .

Zuchtend pakt Joop het snij-ijzer op.

De werkmeester is weer in zijn kantoortje. Het flesje staat er nog . . .

Joop kijkt eens naar Arie, die knipoogt vrolijk. Kun je ook makkelijk doen, als je zelf niets op je kerfstok hebt . . .

De middag kruipt voorbij, maar er gebeurt niets.

De werkmeester is druk aan het werk en schijnt aan de melk helemaal niet meer te denken.

In Joops hart begint de hoop te leven, dat het allemaal nog goed zal komen. Wanneer de werkmeester het flesje onaangeroerd laat staan, heeft hij morgenochtend misschien nog een kans . . .

Maar dán! Dan gebeurt het!

Meneer Meijer komt in het kantoortje, om iets te vragen zeker. De werkmeester luistert naar hem en grijpt in gedachten naar de fles!

„O, kijk d'r nou toch eerst eens goed naar, man!” fluistert Joop. „Je ziet toch zeker zó, dat het geen melk is!”

Maar z'n chef luistert veel te aandachtig naar de maga-

zijnmeester, om ook nog aandacht aan zijn melk te kunnen schenken. En waarom zou hij dat ook doen? Werktuigelijk wipt hij de capsule van de fles, zonder ernaar te kijken . . . Daar gaat z'n hand al omhoog! . . .

Joop staat als versteend . . .

De anderen merken niets, natuurlijk niet, behalve Arie, die staat te popelen van ongeduld dat de werkmeester een flinke slok zal nemen . . .

En daar gaat-ie dan! . . .

Ja . . . já! . . . Nee . . .

De werkmeester bedenkt zich en laat de fles weer zakken, om Meijer te kunnen antwoorden.

O, zette hij dat flesje nu maar weer weg . . . Het is toch eigenlijk helemaal niet netjes, om te gaan drinken, terwijl je met iemand staat te praten . . .

Joop vindt het benauwd in de werkplaats. En hij krijgt het nog benauwder, als hij zich ineens in stilte afvraagt of boorolie soms vergiftig is! Misschien kun je er wel ziek van worden!

Het zweet breekt hem uit.

En dan!

Hoelakee! Dáár neemt de werkmeester een slok! Geen teugje eerst, om voorzichtig te proeven, nee, hij neemt meteen een flinke, grote slok . . . die geen twee tellen later, in een machtige straal weer naar buiten spuit, midden in het blozende gezicht van de dikke Meijer!

Arie slaat zich op de dijen van de pret. Hij buldert het uit. Hij kan geen woord uitbrengen, en wijst naar het kantoortje, wanneer z'n maats vragen wat er aan de hand is.

Joop? Hij zou wel in de grond willen zinken! Dit wordt het einde van z'n loopbaan hier . . . Hij verwacht niet anders, dan dat ze meteen zullen weten, wié dat op z'n geweten heeft.

De deur van het kantoortje dreunt open en, als door

een katapult afgeschoten, komt de werkmeester naar buiten suizen . . .

Stomverbaasd, terwijl de druppels boorolie langs zijn

bolle wangen naar beneden druppelen, kijkt meneer Meijer hem na. Als een op hol geslagen buffel, stormt de werkmeester door de werkplaats, briesend en spuwend om de vieze smaak kwijt te raken. In het waslokaaltje staat hij wel tien minuten lang zijn mond te

spoelen . . . Daarna gaat hij weer stil terug naar zijn kantoortje.

„Straks . . . Straks zal hij me wel bij zich roepen” denkt Joop angstig . . .

Ja, en dan? Hij weet het niet . . . Hij vermoedt wél hoe het gaan zal! Zulke grappen hoef je met een werkmeester niet uit te halen. Dan vlieg je eruit! . . .

Intussen weet iedereen in de fabriek, dat de werkmeester er op een geweldige manier is tussen genomen. Iemand heeft zijn melkflesje met boorolie gevuld, en hij heeft een slok van dat vette goedje de dikke Meijer in z'n gezicht gespuwd . . .

Wie? . . . Wie het gedaan heeft?

Niemand natuurlijk!

Tjonge, wat hebben die grote kerels een pret. En wat zouden ze graag weten, wie die stunt heeft uitgehaald. Maar Arie geeft geen kik, en Joop zal wel uitkijken om erover te praten . . .

De bel van vijf uur komt als een bevrijding en tien tellen later staat Joop al in het fietsenhok. Anders heeft hij zo'n haast niet; dan ruimt hij op z'n gemak eerst alle spullen op, maar nu, nu gaat hij er vandoor of hij de trein moet halen. Tot op het laatste moment verwacht hij nog, dat de werkmeester hem terug zal roepen.

„Zitten ze je achterna, krielkip?” informeert Rienus.

Maar Joop is al weg. Hij heeft z'n rammelkast uit het rek gehaald en zwaait in het zadel.

Arie komt hem achterop rijden.

„Een meesterlijke stunt, Joop,” grinnikt hij. „Jammer dat de anderen het niet mogen weten, anders zou je een mooie beurt bij ze maken.”

„Je zégt toch niks, hè?” schrikt Joop.

„Natuurlijk niet! . . . Wat denk je wel? Ik kan m'n mond wel houden . . . Maar zeg, jij houdt ook je mond over vanmiddag, in het magazijn, begrepen?”

„Natuurlijk! Heb je die dikke Meijer een kool gestoofd?”

„Hè? . . . O . . . ja! Ja, nou en of! Maar de anderen moeten het niet weten, want dan is de aardigheid er af . . . Nou, ik ga hier rechtsaf. Het ga je goed, Jopie . . . tot morgen . . .”

„Dag Arie . . .”

Een aardige vent, die Arie, daar kan-ie op bouwen. Die zal hem gerust niet verraden!

Er broeit iets

Een week later wordt Joop in het kantoortje geroepen. De werkmeester is bezig en hij moet even wachten. Zenuwachtig staat hij zich af te vragen, wat de reden is, dat hij hier moet verschijnen. Of liever gezegd, hij staat zich af te vragen of er soms nog een ándere reden kan zijn, dan dat gevalletje met die boorolie. Hij peinst zich suf maar kan niets vinden.

Natuurlijk, het gaat om dat flesje . . . dat kan niet anders . . . Maar . . . waarom zouden ze daar nu pas over beginnen? Heeft iemand hem soms verraden? . . . Nee, dat zou alleen Arie kunnen doen en die bijt zich liever de tong af, dan dat hij iemand aanbrengt.

Joop voelt zich allesbehalve op z'n gemak in het stille kantoortje met de werkende chef . . .

Gedempt dringt het geluid van de dreunende machines hier tot hem door.

Meneer Meijer komt ook binnen en dan kijkt de werkmeester op.

„Zo Joop,” zegt hij vriendelijk, „we moeten eens met je praten, jongen. Heb je al een vermoeden waar het over gaat?”

Joop zwijgt in alle talen. O, hij zal er niet om liegen hoor! Maar hij kan toch de moed niet opbrengen om er zelf over te beginnen.

„Kijk, ik zeg het, om je een kans te geven. Als je weet waar het over gaat, is het beter dat je het meteen vertelt. Zeg het maar eerlijk, dat is het beste . . .”

Joop slikt zenuwachtig. Natuurlijk heeft hij een ver-

moeden. Iemand moet gekletst hebben! Dat kán niet anders . . . Maar goed, er valt toch niets meer aan te doen.

„Het . . . het is per ongeluk gegaan, meneer.”

Meijer en de werkmeester kijken elkaar ernstig aan.

Joop schrikt van hun gezichten. Zouden ze het zó ernstig opnemen?

„Wat bedoel je met „per ongeluk”, Joop?” vraagt de werkmeester en zijn stem klinkt opééns veel strenger.

„Heeft iemand je er soms toe aangezet?”

„Nee meneer, ik heb het zelf bedacht, niemand wist er iets van.”

„Was dit de eerste keer?” vraagt Meijer.

Joop knikt.

„Ik sta eerlijk gezegd stomverbaasd!” valt de werkmeester uit. „Hoe haal je zoiets toch in je hoofd, jongen! Iedereen mag je graag, en nu haal je zulke streken uit. Hoe kom je daar toch in vredesnaam toe?”

Joop buigt beschaamd z'n hoofd.

„Wat voor een mentaliteit houden jullie er tegenwoordig toch op na,” gaat de werkmeester verder. „Je begrijpt toch zeker wel, dat je op deze manier vroeg of laat met de politie in aanraking komt?”

„De politie?” stamelt Joop.

„Ja, wat dacht je dan? Als je met die dingen eenmaal begint, is het eind er van zoek. Of nee, weet je wat het eind is? Het eind is: de gevangenis!”

De gevangenis? Zijn ze nou helemaal van lotje getikt? Dát wordt toch wel een beetje te gortig! Goed, ze hebben gelijk, hij heeft een oerstomme streek uitgehaald. Misschien is het ook wel erg lelijk wat hij gedaan heeft, maar laten ze hem dan flink op z'n nummer zetten en niet de boel zo gaan overdrijven, dat de gevangenis er zelfs aan te pas komt! Iedereen doet toch wel eens domme dingen? *Hij* ook en hij wil er zijn straf óók wel voor dragen, maar niet op zo'n manier!

„Het was eigenlijk helemaal niet voor u bedoeld,” zegt hij, opeens heel erg rustig. Zijn angst is weg. Hij kijkt de werkmeester recht in de ogen. „Het begon me te vervelen, dat ze mij altijd moesten hebben . . . Ik wilde nu zelf eens iemand er tussen nemen . . .”

Joop zwijgt, als hij ziet hoe verbaasd ze hem plotseling aankijken.

„Waar heb je het eigenlijk over?” informeert de werkmeester.

„Nou, over dat flesje boorolie natuurlijk . . . Dat heb ik gedaan! Het was voor iemand uit de werkplaats bedoeld, maar u pakte het weg, voor ik er iets aan kon doen . . .”

De beide mannen kijken elkaar aan en glimlachen. Wat hebben ze toch, die twee?

Ineens begrijpt Joop dat er iets mis is! Nu pas dringt het tot hem door, dat hij zich versproken heeft! Ze hebben hem niet hier geroepen om naar dat geval met dat flesje te informeren. Toen ze over de politie begonnen, had hij dat al moeten snappen!”

„Zo,” broemt de werkmeester, „dus dat was een grapje van jou! Ik dacht dat ik zou stikken in die smeerlapperij! Maar nu wil ik toch nog wel graag van je weten, wat jij laatst tijdens de schafttijd in de werkplaats deed? Meneer Meijer vertelde me, dat hij je hier een keer heeft gesnapt.”

„Dat was op diezelfde dag,” antwoordt Joop. „Ik wou stiekem dat flesje weer ruilen, maar de deur van het kantoortje zat op slot. Toen was d’r niks meer aan te doen.”

Dat laatste zegt hij op een toon, alsof hij zeggen wil: ’t is dus tenslotte nog je eigen schuld ook.

De werkmeester glimlacht en meneer Meijer maakt een beweging, of hij de boorolie nog langs zijn wangen voelt druipen.

Een ogenblik is het stil in het kleine kamertje . . .

„Ja . . .” begint de werkmeester dan eindelijk, „tja . . . het is een gek geval. Er is een misverstand in het spel geweest, Joop. We hebben je eigenlijk voor iets heel anders hier laten komen, zie je. Die boorolie, ik dacht dat dat een streek was van een van die andere kerels . . . Nou, enfin, je kunt wel weer gaan . . . Of nee, wacht eens even! . . . Je vertelt niets van ons gesprek aan de anderen, begrepen? Als ze je wat vragen, zeg je maar, dat je geroepen werd om een boodschap voor mij te doen, en dat is nog waar ook. Weet je die zaak van Peck en Co?”

Ja, die weet Joop.

„Mooi, daar ligt een afsluiter voor ons klaar. Het is een klein dingetje; je kunt het zo in je zak steken. We hebben geen tijd om te wachten tot die lui het brengen, want er is haast bij. Je hebt toch een fiets?”

„Ja meneer,” lacht Joop.

„Goed zo, hoepel dan maar gauw op . . . En . . . zeg!”

Joop draait zich bij de deur om en kijkt de werkmeester vol verwachting aan.

„Wanneer je zo je best blijft doen als tot nu toe, zijn we aardig over je tevreden, Joop.” Lachend kijken ze hem na, als hij door de fabriek loopt.

„Het is een aardig jog,” bromt Meijer.

„Dat is-ie zeker,” beaamt de werkmeester. „En hij weet van niks, daar ben ik nu wel van overtuigd. Iemand anders moet dat ding hebben weggenomen, Meijer!”

„Tja,” bromt de dikke man, en dan ineens: „Zeg, wat zal dat jog in angst hebben gezeten, toen hij hier werd geroepen. Hij dacht natuurlijk niet anders, dan dat we hem met z'n tweeën te lijf zouden gaan, vanwege die boorolie.”

„Hou op over die boorolie! Ik zie nog die glimmende kop van jou, met die druppels aan je kin,” grinnikt de werkmeester. „Ik zou best willen weten, voor wie hij dat goedje bestemd had . . . Maar ondertussen zijn we nog geen steek verder gekomen, Meijer!”
„Nee, zeg dat wel . . . Wie kan dat ding nou gepikt hebben?”

Joop haalt z'n rammelkast uit het rek.

Hij is danig in zijn sas met het complimentje, dat hij daarnet in ontvangst heeft mogen nemen. Ze zijn tevreden over hem, mooi zo! Zie je, dié kant moet het op, wil je iets bereiken in je leven. Ze moeten tevreden over je zijn. En dat zijn ze alleen, wanneer je je wérk doet . . . goéd doet! En laat de anderen hem dan maar uitlachen en hem soms een uitslover noemen, omdat hij altijd flink doorwerkt, daar trekt hij zich niet van aan. Over een jaar of tien staan de zaken anders, dan zullen ze het wel laten om te spotten met Joop de Reus.

„Piep!” kreunt de fiets.

Later rijdt hij in een slee van een wagen, let maar eens op!

In gedachten verzonken rijdt Joop mee in het verkeer . . .

Toch wel een aardige man, die werkmeester. Alleen . . . waarom hebben ze hem nou toch in het kantoortje geroepen? Dat is hem nog

steeds niet duidelijk . . . 't Was niet voor die boorolie. Als hij daar niet zelf over begonnen was, hadden ze nu nog van niets geweten. Maar er is iets aan de hand . . . Er moet iets gestolen zijn of zoiets, anders waren ze niet over de politie begonnen . . . Meijer had hém in de werkplaats gezien en daarom . . . ja, ja natuurlijk, zó moet het ongeveer in elkaar zitten! . . .

„Hé! Kun je je hand niet uitsteken?” brult iemand naast hem. „Zit je soms te maffen!”

„Verhip!” bromt Joop nijdig, maar hij let toch even beter op. Niet lang, want al gauw dwalen zijn gedachten weer naar het kantoortje.

Wát zouden ze missen? Hij wou, dat-ie het wist... Het zou prachtig zijn, als hij het weer terechtbracht... Als hij kans ziet die dief te grijpen, maakt-ie een mooie beurt... In gedachten ziet hij zichzelf weer bij het kantoortje van de baas, tussen de middag, met het melkflesje in z'n hand... En toen... kwam Arie binnen!... Allemensen! Dié zal toch niets...?

Joops hart slaat een paar tellen over van schrik.

Stel je voor, dat Arie...! Maar nee, dat is toch te gek! Die gedachte verwerpt hij meteen weer. Nee, Arie heeft het zéker niet gedaan. Arie is zijn vriend, zijn grote vriend, die hem helpt en in bescherming neemt tegenover de anderen. Die doet zoiets niet. Eigenlijk schaamt Joop zich een beetje, dat die gedachte bij hem is opgekomen. Arie is alleen maar in het magazijn geweest om een grap uit te halen... Wat voor een grap?... Verdraaid, zie je nou wel, nu kan hij al aan niets anders meer denken...!

O, hij heeft geluk! Het stopbord wordt net op groen gedraaid; kan-ie mooi doorrijden zonder vaart te minderen. Trappen maar!

„Die probeert de geluidsbarrière te doorbreken,” hoort hij iemand zeggen.

Joop grinnikt. Die kar maakt ook zo'n herrie, daar heeft hij al heel wat over moeten horen...

„Hé, pas op!”

Een automobilist komt de hoek omsuizen, zonder zich van het stopteken iets aan te trekken.

Joop remt uit alle macht!

De rammelkast gilt van verontwaardiging en dan, juist op het kritieke moment, loopt de ketting er weer af! Remmen is nu niet meer mogelijk en Joop schiet recht op de auto af!

Het stopbord wordt net op groen gedraaid...

De automobilist probeert nog te stoppen, maar het is al te laat. Gierend schuiven de banden over het wegdek . . . De remmen knarsen.

Bons! . . .

Met een doffe dreun ramt Joop de wagen.

Het gaat allemaal zo vliegensvlug, dat hij niet eens de gelegenheid krijgt om erg te schrikken.

Als een koppig paard gooit z'n stalen ros het achterwerk omhoog en tjoep, daar schiet Joop

over het stuur, met z'n hoofd tegen de auto. Tien tellen lang ziet hij sterretjes en hoort hij vogeltjes fluiten. Dan trekt de muziek en het vuurwerk langzaam weg en ziet hij een kring nieuwsgierige gezichten om zich heen, waarop warempel een beetje teleurstelling te lezen staat, als hij zijn ogen opslaat.

„Het is niet ernstig,” bromt een lange meneer.

Nee, nou nog mooier, hij zal voor hun plezier zijn benen breken, nou goed?

„Maar hij heb een paar lelijke schrammen op z'n bakkes,” merkt een fietsjongen op. „Daar kan-ie een paar weke mooi mee weze!”

Nog een beetje duizelig krabbelt Joop overeind. Over z'n wang loopt een straaltje bloed, hij heeft een flinke buil op z'n voorhoofd en z'n neus prikt en gloeit, of ze er met een staalborstel overheen zijn gegaan. En z'n lip begint ook al op te zetten! Hij heeft geen spiegel nodig om te weten, dat hij er ontoonbaar uitziet.

Een meneer neemt hem mee naar een apotheek en daar worden zijn kwetsuren behandeld.

Als hij weer buiten komt, staat de auto er nog steeds. Een agent is bezig proces-verbaal op te maken.

De fietsjongen schijnt ook geen haast te hebben, want hij staat overal met z'n neus bovenop. Als hij Joop

ziet, verschijnt er een gulle lach op zijn brutale snuit. „Wat zie je d'r nou mooi uit! Je lijkt wel een ouwe fietsband, met al die plakkijs op je kanes,” spot hij. „Maar die kerel is d'r gloeiend bij, hoor . . . Dat wordt een bon, en niet zo'n kleintje ook. Mot-ie maar niet door rood rijen.”

Joop moet ook z'n naam opgeven en dan mag hij er vandoor. Hij sleept zijn fiets naar de kant en brengt de ketting weer op z'n plaats. Tot zijn verbazing heeft de rammelkast zelf haast geen schade opgelopen. Alleen het stuur is een beetje verbogen, maar dat mag geen naam hebben. Zul je altijd zien met zo'n ouwe kar; als het een nieuwe fiets was geweest, lag-ie nu misschien helemaal aan gruzelementen.

Een beetje beverig vervolgt hij zijn weg . . .

Zo zie je maar weer, een ongeluk ligt in een klein hoekje. Als z'n ketting er niet was afgelopen, had hij nog wel bijtijds kunnen remmen . . . Evengoed is hij er maar best afgekomen. Tjonge, die smak die hij maakte! Hij had z'n nek wel kunnen breken. En plotseling midden in het drukke verkeer, midden in het gevaar van de voorbijsuizende auto's en met het ongeluk nog vers in z'n geheugen, wéét Joop . . . God! . . . 't Is God, die voor mij zorgt . . . Ook daarnet, toen ik tegen die wagen vloog . . . Het is de Here, die mij beschermt . . .

Och, hij denkt het niet precies met deze woorden. Het is meer een blij gevoel dat hem doorstroomt . . . Maar het betekent hetzelfde!

Zonder verdere ongelukken bereikt hij het doel van zijn reis en met het afsluitertje in zijn zak, gaat hij naar de fabriek terug.

De pleisters is hij eigenlijk al weer een beetje vergeten, als hij de werkplaats binnenkomt, maar z'n maats brengen hem door een bulderend gelach, het ongeval weer gauw in herinnering.

Dat is waar ook, hij ziet er onmogelijk uit!

Nou, laat ze lol hebben, wat geeft dat . . . ?

„Heb je gevochten, Cupido?”

„Welnee, hij heb om opslag gevraagd!”

„Hij heb ruzie gehad met z'n meissie.”

De een weet het nog mooier te maken dan de ander.

Joop lacht maar een beetje mee. Nou ja, lachen . . .

Daar komt niet veel van terecht met zijn dikke lip.

Hij loopt door naar het magazijn en legt de afsluiter op het bureau van meneer Meijer. De magazijnmeester is er niet . . .

Wanneer hij weer aan het werk gaat, komt Arie informeren wat er gebeurd is.

„Een heiblok op je hoofd gehad, Jopie?”

„Nee, mijn ketting is er weer eens afgelopen, juist toen ik moest remmen voor een auto. Die vent reed door rood!”

„En toen ben je er tegenop gevlogen?”

„Ja natuurlijk, ik kon niet remmen!”

„Hij had je wel dood kunnen rijden! Zo'n vent moesten ze zijn rijbewijs afnemen . . . Niet voor een paar weken, maar voor altijd! Een volwassen kerel, die zo weinig verantwoordelijkheidsbesef toont, hoort niet achter het stuur te zitten!”

„Hij heeft een bekeuring gekregen.”

„Ja natuurlijk! Dat zou er nog maar aan ontbreken, dat zo'n vent helemaal vrijuit ging! . . . Enfin, je bent er gelukkig nog goed afgekomen.”

In de kantine steken de mannen de koppen bij elkaar.

Ze hebben Joop om een boodschap gestuurd en kunnen nu vrijuit spreken.

„Ze mosten die sjofeur vierendelen,” bromt iemand bloed-dorstig.

„Als ze in een auto rijden, den-

ken ze allemaal dat ze de wereld voor hun alleen hebben!"

„Vierendelen? Zo'n kerel ging vroeger naar de brandstapel!" roept Rienus. „Ik most eerst lachen om die rare snuit van dat jog, maar ik zal jullie wel vertellen, dat ik effe schrok, toen-ie zo gehavend binnenkwam. Als ik die vent nog eres tegenkom in een stil straatje . . . nou . . ."

„Het is een fijne knaap, die Joop," zegt Arie. „Een leuke jongen. Hij doet z'n best en hij staat voor iedereen altijd klaar, niet waar?"

„Ja, dat zijn ze allemaal gloeiend met hem eens.

„Hoe vaak hebben we hem er nou al niet tussen genomen? En hij houdt zich toch maar goed! Laatst ook, met die boorolie . . ."

Ineens is het stil in de kantine . . .

„Nou? Wat dan? . . . Vertel op . . . Wat was er dan met die boorolie?"

„Nee, niks," bromt Arie. Hij heeft zich versproken. Maar Rienus is pienter genoeg om het een en ander met elkaar in verband te brengen.

„Zeg es even," grinnikt hij, „je wil toch niet zeggen dat die kleine kriekip . . . zeg . . . heb Jopie dat geintje uitgehaald?"

„Wat een léf om dat bij de baas te doen!"

„D'r zit pit in dat kereltje!"

Joop stijgt meters in de achting van z'n maats en Arie laat het maar zo.

„Maar jongens, mondje dicht, hoor! Ik heb me eigenlijk versproken, terwijl ik hem beloofd heb er met niemand over te zullen praten. Hij wil het niet weten, en als de baas het hoort . . . Je weet nooit hoe dat uitpakt. Laten we dan nu maar eens spijkers met koppen slaan, want we hebben al genoeg tijd verkletst."

„Aan mij zal het niet liggen," zegt Rienus, „kom maar voor de draad met je plannen."

„Nou, luister dan. Ik vind het onverantwoordelijk om die jongen nog langer op die fiets te laten rijden.”

„Fiets? Als je nog es fiets zegt, zakt dat hele ding in mekaar,” schreeuwt Rienus. „De een of andere Batavier heb d'r nog boodschappen op gedaan!”

„Wat? Denk je dat die kar nog zo nieuw is?” roept iemand.

Een bulderend gelach is zijn beloning.

Er zijn heel wat grapjes over de rammelkast te maken en de mannen krijgen er niet gauw genoeg van, maar eindelijk, als Arie een paar maal dreunend op de tafel heeft geslagen en met een stem als een torenklok heeft gebulderd, dat hij het hier en gunder nu eindelijk wel eens een tikkie rustiger zou willen hebben, wordt het stil. Ze moeten ook een beetje opschieten, want Joop kan elk ogenblik terugkomen.

„We moeten,” begint Arie. Maar met een ruw: „Houd je kiezen es op mekaar?” legt Rienus hem het zwijgen op.

De grote man buigt zich over de tafel heen en fluistert geheimzinnig: „Jongens, ik heb een idee! We zullen hem een loer draaien . . .”

„O nee, die vlieger gaat niet op!” zegt Arie beslist.

„Luister!” snauwt Rienus en hij legt fluisterend uit wat hij van plan is. Steeds dieper buigen de mannen zich over de tafel, steeds gedempter klinken hun stemmen. Af en toe stijgt er een zacht gegrinnik op uit de kring. Ze wrijven zich de handen en grijnzen breed, als Rienus is uitgesproken.

„Nou?” vraagt hij glunderend.

„Het zal de mooiste stunt worden, die we sinds jaren hebben uitgehaald,” lacht Spekkie, de eerste monteur.

„En heb jij nou nog bezwaren, Arie?” vraagt Rienus.

„Ik niet,” zegt Arie. „Daarnet vertrouwde ik het alleen

niet erg, omdat ik dacht dat jij eigenlijk niet veel met die jongen ophad. En nu kom je met dit plan!"

„Heb ik ooit gezegd, dat ik iets tegen die jongen had?"

„Nee, dat niet."

„Nou dan!"

Verder praat Rienus er niet over. Hij is er de man niet naar, om anderen te vertellen wat er diep in zijn hart leeft. O, zeker, als hij eens de kans krijgt, neemt hij Joop te grazen. Maar hij bewondert die krielkip... Niet omdat Joop zo pienter is, of zo gevat, maar... omdat dat jog de moed heeft, eerlijk voor zijn mening uit te komen... omdat hij de moed heeft gehad om, temidden van een stel spottende kerels, zijn handen te vouwen en z'n ogen te sluiten. Dát heeft Rienus getroffen, hoewel hij in het begin zelf begonnen is met dat spotten. Later heeft hij zich daarover geschaamd... Tja, wie had dát kunnen denken, dat zo'n apie hem nog eens zo ver zou krijgen, dat-ie zich schaamde... Wanneer Joop terugkomt, is er aan de mannen niets meer te merken. Ze hebben het weer druk over voetballen, motoren en loonsverhogingen, en Rienus raast dat hij het natuurlijk weer moest treffen, dat zijn flesje melk zuur was vanmorgen.

Nee, Joop merkt niets... Maar in de werkplaats smoezen de kerels soms wat met elkaar en dan lopen ze met rode koppen van ingehouden pret...

De fiets

Geheel onkundig van het feit, dat de mannen wat met hem van plan zijn, doet Joop zijn werk.

Het ongeluk is hij al bijna vergeten. Alleen wanneer hij zijn gezicht in de spiegel bekijkt, moet hij er weer aan denken. Maar dat gebeurt niet zo erg vaak, want hij maakt alleen maar gebruik van de spiegel, als hij z'n haar moet kammen en dan nog niet eens altijd.

Nee, dat ongeluk is achter de rug. Maar er is iets anders, dat hem bezighoudt! Er moet iets gestolen zijn uit het magazijn en hoe meer hij erover nadenkt, hoe onrustiger het hem maakt. Hij heeft er zelf weliswaar niets mee te maken, maar . . . die middag, zie je . . . en Arie die zo geheimzinnig deed . . .

Op een middag, na schafttijd, komt Rienus naar hem toe.

„Ga je mee op karwei, Jopie? Ik heb een klein klussie op te knappen en jij moet mee om te helpen.”

Joop kijkt wantrouwend om zich heen, maar de anderen schijnen van de prins geen kwaad te weten en werken rustig verder.

„Ik maak geen gekheid, hoor,” grinnikt Rienus. „Ga maar mee naar het magazijn, dan kun je ook wat dragen, want we moeten een beetje gereedschap meenemen.”

„Gaan we op de fiets?”

„Nee, met de tram en de bus; maar schiet nou een beetje op!”

Ze gaan naar het magazijn, waar meneer Meijer wat gereedschap in een blikken trommel pakt.

„Daar heb je zeker wel genoeg aan?” Vragend ziet hij Rienus aan.

„Laat es effe zien? . . . Dat en dat . . . en dat . . . ja . . . hé! Mot ik die ouwe koffiemolen van een handboor meenemen? We hebben toch een nieuwe elektrische? Dat kleine, handige ding! . . . Hiermee sta je je het apezuur te draaien en dan schietje nog geen fluit op.”

„Je hebt gelijk, ik weet het, maar er is niet anders . . . Dat nieuwe boormachinetje is verdwenen.”

„Gepikt!” stelt Rienus vast.

„Dát zeg ik niet.”

„Nee, dat zeg ik! Mooie boel . . . Enfin, wat er niet is, kan ik niet meenemen. Kom maar mee, Joop.”

En daar gaan ze dan, op karwei!

Onderweg vertelt Rienus wat er gedaan moet worden. De directeur is verhuisd naar een van de buitenwijken en nu moet de hardplaat pas gemaakt worden op de nieuwe schoorsteen. Een karweitje van niks, maar ze zijn er toch gauw een paar uur zoet mee, alleen al omdat het zo'n eind uit de buurt is. Er zit nog wel meer achter, maar dat hoeft Joop niet te weten. Rienus had het best alleen kunnen doen, maar in overleg met de werkmeester heeft hij het voor elkaar gekregen dat Joop mee mocht.

Na een klein uurtje trammen en bussen, komen ze bij de nieuwe woning van de directeur. Een kasteel, vindt Joop.

„Zo, zus,” doet Rienus joviaal tegen het dienstmeisje dat hen opendoet. „Wij komen de kachel effe in orde maken, mevrouw weet ervan.”

Mevrouw is niet thuis, maar het dienstmeisje heeft al instructies gekregen en laat ze in de salon, waar de haard staat. Joop kijkt zijn ogen uit. Wat een meubels! Dat is nog eens ander spul dan de vier stoelen en de twee fauteuils bij hem thuis.

„Wat sta jij glazig te kijken?” informeert Rienus.

„Zeker vanwege die mooie spullen, hè?”

„Het ziet er allemaal duur uit!”

„Ja jong, daar komme wij niet aan te pas. Maar je mot maar zo denken, het is de kunst om gelukkig te zijn en dat hangt niet van dure meubelen af. Maar laten we opschieten, want ik wil om een uur of half vijf weer in de fabriek zijn.”

Die Rienus met zijn wijsgerige opmerking! Dat had Joop niet achter hem gezocht.

Nee, om gelukkig te zijn behoef je niet rijk te wezen, maar het is toch wel verdraaid prettig om een beetje ruim in je centen te zitten. Hoe lang is hij nu al aan het sparen voor een nieuwe mantel voor zijn moeder? En het schiet nóg haast niet op . . . Het zou toch geweldig zijn, wanneer hij tegen z'n moeder kon zeggen: „Zo, en nu gaan we vanmiddag eens fijn de stad in, om voor u een mantel te kopen. Niet zo'n goedkoop ding, dat na een paar weken als een gonjezak om je lijf zwabbert, maar een echte, dure, fijne mantel. Zo een als de vrouw van de directeur ook draagt . . . Zo'n . . .”

„Hé! Sta je te maffen?” vraagt Rienus. „Ik vraag al twee keer achter mekaar of je een handje wil helpen, maar jij staat daar maar als een koffiedikkijker voor je uit te staren, of je geesten ziet. Of sta je soms aan je meissie te denken?”

„Niks hoor,” lacht Joop. „Ik ben voor m'n moeder aan 't sparen. Ze heeft een nieuwe mantel nodig. Het schiet haast niet op en ik dacht, dat als ik nou nét zoveel geld had als de directeur, dan kon ik in één keer uitgeven, waar ik nu bijna een half jaar voor moet sparen . . .”

„Maar je hebt er dan ook tienmaal zo veel plezier van. Als je zonder moeite maar alles kunt kopen, vind je het op het laatst niks bijzonders meer. Maar als jij over een poosje met je moeder die mantel gaat kopen, wordt het een feest, let maar op. En je hebt al een

heleboel plezier van tevoren, als je eraan denkt." Kijk, dat valt Joop nou honderd procent mee van die grote kerel! Hij heeft nooit erg veel met die Rienus op gehad en hij heeft ook altijd gedacht, dat het een man was, die altijd zat te schelden op de mensen die een beetje beter in de contanten zaten dan hij. En nu krijgt hij warempel een klein preekje van hem! 't Lijkt de dominee wel . . .

„Nee, toch niet!" denkt Joop. Door z'n gepieker heeft hij zijn gedachten niet bij het werk en hij schrikt op, als Rienus vreselijk begint te vloeken. Nee, op de dominee lijkt hij toch niet, dat is duidelijk te horen!

„Til op! . . . Til op die haard!" brult Rienus. „Sta niet zo stom te kijken, druilloor! Au . . . Oh . . . Ik zei nog zo: naar links . . . Maar jij lette niet op."

Joop rukt met inspanning van al zijn krachten, om Rienus' vingers weer onder de haard vandaan te krijgen.

„Je wordt vriendelijk bedankt hoor!" snauwt Rienus woest, terwijl hij druk zijn gewonde vingers staat te masseren. „Als ik met jou een week moest werken, was ik gauw invalide!"

„Maar daarom hoeft u toch niet zo te vloeken," zegt Joop.

„Nee, nou wordt-ie goed!" schreeuwt Rienus nijdig.

„Ik zal gaan dansen van de lol, omdat jij me in één klap bijna vier vingers afhakt, nou goed? Als ik vloeken wil, dan vloek ik, daar heb jij geen snars mee te maken!"

„Het is niet goed," zegt Joop, en hij krijgt een kleur.

„Goed . . . goed? Wat is goed? Wie maakt dat uit?"

„God."

Dan wordt het heel stil in de kamer . . .

Ze werken een hele tijd zwijgend verder.

Joop vraagt zich af, of Rienus kwaad is. Hij snapt zelf

niet goed, hoe hij dat allemaal heeft durven zeggen. In de fabriek vloeken de mannen ook wel, maar dáár heeft hij nooit de moed kunnen opbrengen om er een opmerking over te maken, hoewel hij ook daar meermalen op het punt heeft gestaan het te doen. Altijd was daar de angst, dat ze hem zouden uitlachen. Hier zijn ze maar met hun tweeën, misschien komt het daardoor.

Rienus is nijdig. Dat jog met zijn vrome gedoe! Dat denkt hém een beetje op z'n nummer te zetten . . . Hoewel . . . hij hééft léf, dat moet hij toegeven. Die verdraaide kwajongen durft tenminste ergens voor uit te komen . . .

Zo langzamerhand trekt Rienus weer een beetje bij.

Het karweitje is gauw voor elkaar en als mevrouw arriveert en naar het werk komt kijken, staat de haard al weer keurig op z'n plaats. Ze ruimen de rommel op, zoeken het gereedschap bij elkaar en vertrekken. Ze zijn al bij de voordeur, als mevrouw ze achterna komt.

„Hier, voor een rokertje,” zegt ze en drukt Rienus een rijksdaalder in z'n handen.

„Nee, mevrouw, dat is helemaal niet nodig, we doen het tenslotte in de baas z'n tijd. We worden er voor betaald.”

„Natuurlijk, dat weet ik wel, maar u hebt het zo keurig gedaan, toe, neem het nu maar.”

„Nou, dank u vriendelijk dan.”

Die Rienus is toch maar een geluksvogel. Tweevijftig fooi!

Ze kuieren op hun gemak naar de bushalte . . .

„Moet je zien,” zegt Joop en hij toont zijn handen. „De vellen han-

gen er zowat bij; dat komt nou alleen door dat malle boormachinetje!”

„Hei je te danken an de knaap, die dat elektrische ding heb meegepikt,” broemt Rienus.

„Wie zal dat gedaan hebben?”

„Hè, wat een snuggere vraag. Ze zullen hun naamkaartje er bij leggen, nou goed? . . . Hier, pak an, ieder de helft.”

Verbaasd kijkt Joop naar de vijf kwartjes die Rienus hem voorhoudt.

„Voor mij?”

„Ja, voor wie anders? We hebben toch een riks gekregen voor een rokertje?”

„Maar ik rook niet.”

„Doe niet zo gek! Het geeft toch niet wat je ervoor koopt. Dat moet je zelf weten!”

„Maar ik heb er zowat niks voor gedaan,” zegt Joop en hij krijgt al weer een kleur. „Alleen die paar gaatjes geboord!”

„Klets nou toch niet, jongen,” lacht Rienus. „Denk je nou heus, dat dat goeie mens een hele knaak aan mij alleen geeft? . . . Pak an . . . en stop in je spaarpot . . . Voor je moeder d'r jas . . .”

Joop zegt niet veel op de terugreis. Vanmiddag heeft hij Rienus van een andere kant leren kennen en dat moet hij even verwerken.

Wat kun je je toch vergissen in de mensen . . .

Van werken komt die dag niet veel meer. Als ze in de fabriek terugkomen, hebben ze nog maar een half uurtje en dat gebruikt Joop om het gereedschap netjes op te bergen en de vloer wat aan te vegen. Leuk werk is dat niet, maar hij waagt het niet meer, om daar openlijk over te mopperen. Dat heeft hij wel afgeleerd. Hij weet nu wel, dat zelfs een jongen met diploma ambachtsschool, nog maar heel weinig weet. En de mannen een lesje geven, zoals hij eerst van plan was? . . . Pfff! Dat mocht-ie willen! Hij zal nog heel wat moeten leren, voor hij net zo ver is als zijn maats. Goed, hij weet wat van algebra en meetkunde af en zo en daar hebben zij

geen kaas van gegeten, maar daar houdt het dan ook mee op, die meerdere kennis van hem. Met algebra en meetkunde begin je in de fabriek niet veel. Láter misschien, maar eerst moet hij zijn handen leren gebruiken . . . Láter . . . misschien brengt hij het dan nog wel eens tot directeur . . . Komen ze van hier misschien nog wel eens bij hem solliciteren . . . Neemt-ie ze aan op een goed salaris . . . allemaal . . . Ook die dikke Meijer, want die valt toch ook wel mee . . . Tenslotte hebben ze hem allemaal geholpen. Nou ja, ook wel geplaatd natuurlijk, maar dat hoort erbij, dat heeft hij inmiddels wel begrepen . . .

„Onder de bank ook, je laat de helft liggen.”

Dat is Rienus! Geen gemakkelijk heer, hoor. Als je met hem op karwei bent, mag hij dan wat vriendelijker zijn, maar op de fabriek! Phoe . . .

Net voor het tijdsein roept Meijer hem naar het magazijn om een paar kisten te versjouwven.

„Het lijkt wel, of-ie daar expres mee gewacht heeft,” bromt Joop en hij kan niet vermoeden dat hij de spijker precies bovenop z'n kop slaat. Het is namelijk afgesproken werk. Die kisten hadden ook nog wel een dagje kunnen wachten.

Als het karweitje erop zit, zijn de mannen al naar huis en de fabriek is leeg . . .

Vreemd stil is het nu . . .

Nog geen kwartier geleden waren die grote machines grommende monsters gelijk; waren ze één en al beweging . . .

Nu staan ze stil . . . Blokken staal zonder leven . . .

Zonder arbeiders is zo'n fabriek eigenlijk maar een eigenaardig iets. Een beetje droefgeestig . . . gríezelig bijna . . .

In gedachten verzonken wast Joop zijn handen.
De dag zit er weer op en hij heeft prettig gewerkt . . .
En nog een gulden vijftig extra verdiend!
Hij droogt zijn handen af en gaat naar het fietsenhok en dan . . . blijft hij als aan de grond genageld in de deuropening staan . . .

Sprakeloos staart hij naar zijn rammelkast, of liever, naar wat eens zijn rammelkast is geweest! Ineens wordt het hem duidelijk, waarom ze hem met Rienus op karwei hebben gestuurd. Alleen om rustig hun gang te kunnen gaan. De schobbejakken! Ze hebben zijn fiets in tweeën gezaagd en er een paar stukken pijp van een meter of vijf tussen gelast! . . .

Beteuterd bekijkt hij de enorme tweewieler, die nu lang genoeg is, om er tien zadels achter elkaar op te zetten.

En dat noemen ze nu een grapje! Iemands spullen naar de maan helpen . . . kan niet schelen wat het kost, áls ze maar lol hebben!

Die mantel voor z'n moeder kan-ie nu wel gedag zeggen, daar komt niets van terecht. Hij zal een tweedehands fiets moeten kopen en dat kost hem zeker een veertig, vijftig gulden . . .

Tranen schieten hem in de ogen. De lafbekken! De gluipeerds! De boel vernielen, dát kunnen ze. Dat z'n moeder hard moet ploeteren om rond te komen, interesseert ze niet! Ze zijn te stom om dáár aan te denken! Z'n vuisten gebald in machteloze woede en zijn lippen stijf op elkaar geknepen staat hij daar, terwijl de tranen hem over de wangen rollen . . .

En dan, ineens, staat Arie naast hem. Die heeft hem zeker al die tijd af staan loeren!

„Nou Joop,” zegt hij zacht, „zo hebben we het niet bedoeld, hoor. Het was maar een grapje.”

„Grapje?” schreeuwt Joop, wild van drift. „Noem je dat een grapje? Nou kan ik m'n moeder geen mantel

geven, weet je dat? En dat is jullie schuld!”

„Jong, zo hebben we het helemaal niet bedoeld. Ga maar eens achter in de stalling kijken . . .”

„Waarom?” snauwt Joop, maar hij krijgt geen antwoord.

Arie is weggegaan . . . Achter in de stalling?

Joop loopt naar het eind van het fietsenrek . . .

Niets te zien . . . Alleen een fiets . . . Hoort zeker ook bij de grap, om hem een keertje voor niets te laten lopen . . . Maar wacht eens! . . . Hé, er hangt een enveloppe aan het stuur van die fiets! . . . Zou . . . nee, dat kan niet! . . . dat zou . . .

Ondanks z'n verdriet toch wel een beetje nieuwsgierig, buigt Joop zich voorover om te zien wat erop staat . . . Allemensen . . . Joop de Reus! Wat heeft dat te betekenen? Zou dat . . .? Zou hij . . .? Maar dat zou toch te gek zijn . . .! Maar waarom . . .?

Met bevende vingers maakt hij de enveloppe open en haalt er een briefje uit. Hij kan zijn ogen niet geloven, als hij leest wat daar op staat . . .

„Voor jou, kleine krielkip, omdat we zo'n hekel an je hebben.” Meer niet. Het is met hanepoten van letters geschreven, even ruw en onverschillig als het uiterlijk van de man, die het geschreven heeft . . .

Joop weet niet of hij moet lachen of huilen.

Dát is het dus! Dáárom hebben ze hem weggestuurd en z'n rammelkast een paar meter langer gemaakt. Ze hebben hem een fiets gegeven! Als het ding niet vlak voor zijn neus stond, zou hij het niet geloven.

Helemaal in de war, rijdt hij het glimmende karretje naar buiten en bekijkt het van alle kanten . . . Is het nou een nieuwe fiets? Dat moet wel! Het chroomwerk glimt als een spiegel . . . je kunt er je haar in opkammen . . .

Joop leest het briefje nog eens over.

Ja, het staat er toch duidelijk! Die fonkelende tweewieler is voor hem. Voor hém, van z'n maats! Van die kerels, die hem zo ongegeneerd kunnen treiteren. Van die kerels met hun ruwe woorden en harde handen, die hem de hele dag van het kastje naar de muur sturen als ze eens in een lollige bui zijn . . .

Op de hoek staan er twee, Arie en Rienus. Ze kijken lachend naar hem, maar hij ziet ze niet. Hij heeft alleen maar oog voor zijn fiets.

Dan, ineens, springt hij erop en schiet de straat uit, naar huis. In zijn hart is een diepe blijdschap . . .

Nee, een niéuwe fiets is het niet. Rienus had nog ergens een frame liggen en dat heeft hij eerst afgekrabd en toen keurig laten moffelen. Arie had nog een stuur en dat hebben ze opnieuw laten verchromen. Nou ja, zo had iedereen wel wat . . . Vanmiddag hebben ze het karretje in elkaar gezet en de oude rammelkast in tweeën gezaagd . . . En dat allemaal omdat . . . nou ja . . . omdat ze zo'n hekel aan hem hebben, nou goed?

Joop doet een ontdekking

Arie heeft een motor gekocht.

Een 125 c.c. D.K.W. Geen nieuwe natuurlijk, want zo'n ding kost nogal niks! Nee, een tweedehandse, maar het ziet er allemaal nog knap uit. Er moet nog wel het een en ander aan gedaan worden, maar dat is geen bezwaar, want Arie is een handige kerel.

De andere mannen zijn wel een beetje jaloers op hun maat. De meesten hebben een gezin en dan komt er in de regel zoveel kijken, dat je aan het kopen van een motor niet meer toekomt.

„Nou loopt-ie eerstdaags van hoogmoed naast z'n schoenen,” voorspelt Rienus.

„Als ze eenmaal een motor onder hun achterwerk hebben, willen ze het gewone voeten fietsvolk niet meer kennen.”

„O je mag hem best eens een daggie lenen, om met je vrouw naar de bollen te gaan, hoor,” zegt Arie lachend.

„Goed, dat zal ik in m'n oren knopen. Joop, jij bent getuige, jong, goed onthouwe hoor!”

Joop vindt het al lang best. Een leuk stel kerels, die grote maats van hem. Lui, die iets voor een ander over hebben, dat heeft-ie pas wel gemerkt met die fiets. Z'n moeder heeft ook grote ogen opgezet, toen hij met die nieuwe kar thuiskwam.

Ja, aardige mensen zijn het en toch . . . Er is iets . . . iets dat hem soms zo verdrietig kan stemmen. Het is iets eigenaardigs, dat gevoel, dat soms bij hem opkomt,

wanneer hij tussen die mannen verkeert . . Het zijn z'n vrienden en toch . . . soms, plotseling, komt daar dat vreemde weten, dat er toch iets is dat hem van hen scheidt. Ze kunnen samen lachen en pretmaken, ze kunnen ook samen werken, daar zit het niet in.

Nee, het is het gelóóf! Het geloof in de Here Jezus . . . Soms staat dat als een muur tussen hem en de mannen in, zoals toen, met dat vloeken van Rienus, en laatst met Arie, toen die hem vroeg of hij 's zondags met hem meeinging naar het stadion. Dan merkten de mannen ineens weer, dat er iets is dat hem boven hun vriendschap gaat en dat maakt ze dan wel eens nijdig. En dan zeggen ze hem soms ook wel eens ruw en ongezouten, hoe ze over dat „vrome gedoe” denken. Dan wordt hij meestal óók kwaad. Maar soms . . . voelt hij een verlangen in zich . . . een gróót verlangen om die mannen, zijn vrienden, duidelijk te maken waaróm ze niet vloeken moeten en waaróm hij 's zondags naar de kerk gaat en niet naar het stadion. Niet omdat hij het móét van de dominee, zoals ze altijd spottend beweren, maar omdat hij wil! O, dan zou hij ze iets willen laten voelen van de grote blijdschap die je hart kan doorstromen, als je weet dat er een God is, Die in liefde op je neerziet, Die je Váder is! En dat, áls je dat weet, je maar één verlangen gaat kennen: Hem te dienen in álles. Thuis en in de fabriek . . . óveral!

Maar hoe kun je dat die mensen vertellen? Als hij een dominee was, ja, die weten hun woordje wel te doen, dan zou hij zeggen: „Kijk eens hier mensen, nu moeten jullie goed naar me luisteren . . .” Ja, in gedachten gaat het allemaal zo gemakkelijk en vlot. En dan weten de anderen er ook nooit wat tegen in te brengen! Maar in werkelijkheid is het anders. Meestal weten zij héél goed wat ze moeten zeggen en staat hij met z'n mond vol tanden . . . Kijk, dat zijn van die verdrietige dingen, waar Joop het wel eens moeilijk mee kan hebben.

„Laat je fiets hier maar staan, dan breng ik je wel even op de motor thuis,” zegt Arie op een middag, als ze de fabriek verlaten.

„En morgenochtend dan? Wil je mij dan dat hele eind laten lopen?” vraagt Joop.

„Welnee man, dan haal ik je wel even op! Eén plukkie gas, en ik sta bij je voor de deur. Op de motor is het niks, dat eindje.”

Als de zaken zó staan, heeft Joop niet het minste bezwaar tegen het ritje, en zo gebeurt het dan, dat hij even later tegen Arie's brede rug zit te kijken, terwijl ze met veel geraas door de straten knetteren.

Intussen gaat het toch niet veel harder dan op de fiets, want gedurende de spitsuren is het zó druk op straat, dat je toch telkens moet remmen, wil je een ander niet van de sokken rijden.

En dan die stoplichten! Die springen altijd net op rood als je er bijna bent!

„Snertdingen,” moppert Arie.

Maar op de Overtoom ziet hij kans om zich tussen de trossen fietsers en brommers uit te werken, en dan stuift hij er van door!

Joop klemt zich angstig aan de duo vast.

Alles goed en wel, maar z'n leven staat op het spel, als hij het zo bekijkt. Straks komt er een auto uit een zijstraat schieten en dan spat

het bloed tegen de huizen op! . . . Probeer maar eens te remmen bij zo'n snelheid.

„Ik kan nu niet zo hard rijden,” brult Arie boven het lawaai van de motor uit, een prestatie die heel wat van zijn stembanden eist. „Ik kom je op een vrije dag wel eens halen, om een eindje buiten de stad te toeren.”

Zo, dus dat noemt-ie niet zo hard! Joop heeft het gevoel

of z'n maag het niet bij kan houden en een meter of wat achter het knetterende ding aankomt. Hij vraagt zich verbijsterd af, wat Arie dan wel verstaat onder hárd rijden.

„Als ik hem hélemaal opendraai, haalt-ie wel de hónderd!” brult Arie.

„Maar wij niet!” denkt Joop. „Als-t-ie 'em helemaal opendraait, vliegen we straks ergens tegenaan en dan heb ik zelfs de zéventien niet gehaald!”

Bij elke zijstraat knijpt hij zijn ogen dicht en wacht angstig op de klap . . . die steeds uitblijft . . . Gelukkig! Hij slaakt een zucht van verlichting, wanneer Arie gas mindert en de Jan Pieter Heyestraat indraait.

„Je bent nu vlak bij jouw huis,” schreeuwt Joop. „Zet me er hier maar af, dan loop ik wel verder.”

„Helemaal niet nodig, jong, ik breng je helemaal tot voor de deur. Een kleine moeite toch?”

Maar dan, nét als ze een bocht draaien, begint de motor te pruttelen, slaat een paar keer door, hijgt een beetje, knalt nog wat na en slaat dan af . . .

„Wat gaan we nou beleven?” bromt Arie, terwijl hij zijn voertuig naar de kant stuurt.

„Heb je vaak met die dingen,” zegt Joop. „Altijd valt er wat aan te knoeien. Mijn buurman heeft ook een motor, en die ligt soms het hele week-end onder dat ding in de olie te rollen.”

„Ga jij op dak zitten met je buurman!” snauwt Arie.

„Ik dacht je nog wel een pleziertje te doen, door je achterop te nemen.”

Een motor is geen fiets en zwaar transpirerend sjuuwt Arie zijn donderbus op wielen naar huis.

Joop loopt met hem mee. Arie woont hier dichtbij en hij vindt het vervelend om hem nu in de steek te laten.

„Ik begrijp niet, wat er aan mankeert,” moppert Arie. Hij is danig uit zijn humeur.

„Anders mankeert er nooit iets aan.”

„Nooit? Je hebt hem nog maar pas,” zegt Joop. „Maar dat heb je altijd met die tweedehands dingen, je koopt een andermans verdriet.”

Pang! Dat is een schop tegen het zere been! Nu wordt Arie helemaal woest!

„Jij mot je stomme opmerkingen voor je houden!” snauwt hij. „Wat heb jij daar nou verstand van, kiendop?” Hij zet de motor tegen het trottoir voor z'n huis en gaat op z'n hurken zitten om te zien of hij het mankement kan vinden.

„Zo te zien is er niks aan de hand.”

Hij morrelt wat aan verschillende boutjes, om te zien of er soms wat is losgetrild.

„Ook niet . . . Nou bestaat volgens mij alleen de mogelijkheid nog, dat mijn bougie vetgeslagen is,” broemt hij. „En dat is gauw te verhelpen . . . Wil jij even naar boven lopen, en aan mijn moeder vragen, of ze je even de bougiesleutel wil geven, Joop?”

Joop gaat al. Hij moet naar driehoog klimmen en als hij boven is, klopt het hart hem in de keel. Dat is vervelend, want als je zo staat te hijgen, kun je haast niet uit je woorden komen en dat maakt zo'n slome indruk. Daarom blaast hij even uit voor hij aanklopt . . .

Als de deur opengaat, staat hij tegenover Arie's moeder. Het is al een oud mensje, véél ouder dan Joop zich had voorgesteld. Ze heeft zilverwit haar en vriendelijke blauwe ogen, die levendig schitteren achter de glimmende brilleglazen.

„De bougiesleutel?” vraagt ze, als Joop zijn boodschap heeft overgebracht, „ik weet niet eens hoe dat ding eruit ziet. Waarom komt Arie zelf niet? 't Is maar makkelijk om een ander voor je te laten lopen . . . Nou ja . . . weet je wat, ga maar mee naar boven. Op de zolder heeft hij zijn gereedschapskist en dan moet jij maar even kijken of je dat ding kunt vinden. Je weet toch wel wat hij bedoelt, is het niet?”

Ja, dat weet Joop wel.

Ze gaan naar de zolder, waar het moedertje een grote kast openmaakt, die daar in een donkere hoek onder de stoffige balken staat, vlak naast een werkbank . . .

Zo te zien, heeft Arie zijn spullen wel voor elkaar.

Wanneer de kastdeur opendraait, ziet Joop op keurige rekken het gereedschap hangen. Maar de bougiesleutel is er niet bij, dat ziet hij al gauw . . . Eigenlijk moet je zo'n ding ook niet thuis in een kast bergen,

maar altijd bij je dragen als je er met de motor op uit gaat . . . Wacht, onder in de kast staat nog een grote, blikken trommel . . .

„Misschien zit-ie in de trommel,” zegt Joop.

„Wie weet . . . Kijk er maar gerust

in . . . Ik heb er toch geen verstand van . . .”

Joop slaat het deksel omhoog en neemt een paar dotten nieuw poetskatoen weg, die de inhoud van de trommel bedekken . . . En ja, daar heeft hij de sleutel, daar ligt hij, tussen nog wat ander klein gereedschap, naast . . .

Joop schrikt!

Hij slikt zenuwachtig en zijn handen beven als hij de bougiesleutel pakt en de trommel weer sluit.

„Zo, is dát nou een bougiesleutel?” vraagt het oudje.

Joop geeft geen antwoord, hij méerkt nieteens dat ze tegen hem spreekt . . . Diep terneergeslagen, daalt hij de trappen af en reikt Arie het gereedschap over . . .

„Hèhè, eindelijk! Ik dacht al dat hij nog gemaakt moest worden. M'n moeder kon het zeker niet zo gauw vinden hè? . . . Enfin, we zullen eens kijken . . . Ik denk, dat het nu wel gauw bekeken is. Het kan haast niets anders zijn, dan een vette bougie . . . Houd jij de motor even tegen, dan kan ik beter kracht zetten. Zeg . . . Joop! . . . Houd jij . . .”

Verbaasd kijkt Arie om zich heen.

Waar is die jongen zo gauw gebleven? . . . In geen velden of wegen meer te zien . . . Nou, zeker naar huis gegaan. Het duurde hem natuurlijk te lang. Maar hij had toch minstens wel goeienavond kunnen zeggen.

Nijdig gaat Arie weer aan het werk . . .

Daar boven op de zolder, in de blikken trommel, onder in de kast, heeft Joop iets gezien, dat hem erg heeft doen schrikken.

Een kleine, elektrische handboormachine!

Dezelfde waar ze kortgeleden op de zaak nog naar hebben gezocht!

Dus is Arie een dief!

Daarom liep hij toen zo voorzichtig door de werkplaats, toen, op die middag . . . Om meneer Meijer er tussen te nemen . . .! Jawel, natuurlijk, het ligt er maar aan, wat je daar onder verstaat.

Joop voelt zich verraden. Hij heeft Arie altijd als zijn beste vriend beschouwd, iemand op wie hij kon vertrouwen in de fabriek. Heeft hij hem niet altijd geholpen? Maakten de anderen het weer eens een beetje te bont, altijd was Arie daar, om het voor hem op te nemen. Was er een moeilijk karweitje, Arie vertelde hem, hoe hij dat het beste kon aanpakken . . . En laatst, met die fiets? Arie was het eerst gekomen met het voorstel, om hem aan een beter karretje te helpen, dat is hij langs een omweg wel aan de weet gekomen . . . En nu . . . een dief!

Geen wonder, dat hij niet aan de anderen mocht vertellen, dat hij hem in de werkplaats gezien had!

O, hij wéét wel, er wordt véél gestolen in de fabrieken, dat kun je vaak genoeg in de krant lezen. Het begint altijd erg onschuldig; je hebt een paar boutjes nodig en de baas heeft er genoeg, die mist er geen tien . . . De volgende keer heb je een stuk plaat nodig, dan moet je

al beter uitkijken, want dat merken ze veel eerder . . . En zo gaat het dan van kwaad tot erger, net zoals de werkmeester zei . . . Het eindigt vaak in de gevangenis . . .! Staat váák in de krant . . .!

Maar dat Arie nu ook zo is! Dát kan hij maar niet verkroppen.

En wat moet hij nu doen?

Moet hij nu naar de baas stappen en alles vertellen?

Arie weet van niks en die valt misschien zó door de mand, als ze hem

in het kantoorje roepen. Nou, en wat er dan gebeurt is niet moeilijk te raden! Misschien laten ze de politie er buiten, maar z'n ontslag krijgt hij zéker . . . En kijk, daarover breekt Joop zich nu het hoofd.

Hij wil Arie niet zo maar verraden. Het is tóch zijn vriend, ondanks alles . . . Maar aan de andere kant . . .

Je mág niet stelen! . . . En als je nu wéét, dat iemand gestolen heeft, moet je het dan niet aangeven? . . .

Het is moeilijk!

Die avond heeft Joop catechisatie, maar hij kan er zijn hersens niet goed bijhouden. Telkens dwalen zijn gedachten weer af, terwijl hij er anders toch bij kan blijven. Nee, vanavond is het niet veel met hem en dat komt natuurlijk door het geval met Arie en door het plan waarmee hij hier naar toe is gekomen.

De zaak zit zó. Hij móet iemand hebben, die hem raad kan geven. Bij moeder wilde hij er niet mee aankomen, want die voelde zich niet erg lekker en heeft bovendien al genoeg zorgen aan haar hoofd. Ellendig ook, als je geen vader meer hebt . . . Maar, als hij de dominee het geval nu eens voorlegt!

Er is een vragenbus, maar daar kan hij nu geen gebruik van maken, want dan komt het antwoord pas over een week en dat duurt hem natuurlijk te lang.

Nee, hij moet de moed zien op te brengen, om het zó te vragen. Een beetje handig ingekleed, natuurlijk, want ze moeten niet merken, dat hij zelf met die moeilijkheid zit . . .

Kijk, zulke dingen kun je je nou wel voornemen, maar wanneer het eenmaal zover is en je zit ervoor, dan voel je je maag draaien van de zenuwen. Dan weet je plotseling niet meer, hoe je het zeggen moet, hoewel je het zeker tienmaal voor jezelf gerepeteerd hebt en je zit maar wat onrustig te draaien op je stoel.

Hij had vanavond net zo goed thuis kunnen blijven, want geen ogenblik is hij er met zijn gedachten bij . . . „Zijn er nog vragen?” vraagt de dominee, zoals gewoonlijk . . .

Joop zwijgt in alle talen.

Hij voelt dat hij een kleur krijgt en waagt het niet de dominee aan te zien.

In stilte scheldt hij zichzelf uit, voor al wat mooi en lelijk is. Het meest voor wat lelijk is! Ezel . . . Stommel! . . . Lafaard, die hij is! Straks staat hij buiten en dan heeft hij er spijt van, dat hij z'n kans voorbij heeft laten gaan . . .

En nu zit hij daar met gebogen hoofd; z'n handen gevouwen . . .

Dominee dankt voor de avond . . .

Eigenlijk niet eerlijk, om dan net te doen of je meebidt . . . Maar die gedachten ook! Die blijven hem maar door zijn hoofd spoken! Het lijkt wel of hij aan niets anders meer kan denken. Is *hij* tenslotte verantwoordelijk voor wat zijn collega's uitkuren? Uiteindelijk heeft hij er niets mee te maken . . .! Laat de baas zélf op z'n spullen passen. Als ze het magazijn op slot doen, kan niemand er bij . . .

Dominee heeft al amen gezegd, maar Joop merkt het niet. Pas als de stoelen achteruit worden geschoven, schrikt hij op uit zijn gepeins. Beschaamd ziet hij om

zich heen, tot zijn blik die van de dominee ontmoet en dan schrikt hij! Dominee gebaart dat hij even moet blijven! Zou hij wat aan hem gemerkt hebben? . . . Nou ja, goed, hij was er vanavond met zijn gedachten helemaal niet bij, maar kun je dat ook aan de buitenkant zien?

Met kloppend hart wacht hij, tot de laatste catechisant het lokaal heeft verlaten . . .

„Zo Joop, en vertel me nu maar eens, wat er aan de hand is,” glimlacht dominee en kamt gemoedelijk met zijn vingers door zijn weerbarstige, grijze kuif. „Je was er vanavond niet bij, hè? En je wou me daarnet wat vragen, maar je durfde niet, is het zo?”

„Ik . . . eh . . . er is niks,” stottert Joop.

„O . . . Begrijp me goed jongen, als je het mij niet wilt vertellen, best hoor . . . Als het maar niet iets is, waarvoor je je moet schamen . . . Ik kreeg daarnet alleen maar de indruk, dat je zélf eens met me wilde praten . . .

In de loop van de jaren krijg je er wel een beetje kijk op, wanneer de mensen in moeilijkheden zitten . . . Maar dan heb ik me dit keer vergist . . . ik word al een dagje ouder, Joop, en dan voel je de jeugd zeker niet zo precies meer aan . . .”

Dominee staat op en pakt zijn hoed van de kapstok.

„Kaffer!” scheldt Joop zichzelf uit, „straks is je kans voorbij!”

Wie zou hij nu beter om raad kunnen vragen, dan zijn eigen dominee? Uitleggen zal hij hem niet . . . 't Is toch een fijne man?

„Loop je zover met me mee, Joop?

Je moet toch ook die kant uit?”

En dan ineens, vindt Joop de moed!

Goed, zijn stem laat hem een beetje in de steek, hij stottert af en toe en zijn handen trillen maar hij ver-

telt het. Voor zijn gevoel slaat hij wel een zielig figuur voor een jongen van zestien jaar, maar hij vertelt het toch.

En de dominee luistert. Hij is weer gaan zitten en heeft z'n hoed op een stoel gelegd.

„Dat is een lastig geval voor je, Joop,” zegt hij, wanneer Joop aan het eind van zijn verhaal is gekomen.

„Ik ben aan één kant maar blij, dat je hiermee gewacht hebt tot ná de catechisatie; nu kunnen we er samen

eens rustig over praten. Tja, want de grote moeilijkheid voor jou is nu, wát moet je doen, hè? Ik kan me voorstellen, dat je behoorlijk in de knoop zit en eigenlijk ben ik daar nog blij om ook. Ja, kijk me maar niet zo raar aan, dat méén ik...

Als christen mág het je niet koud laten, als je ziet dat een ander de verkeerde weg bewandelt! Daar kan ik nu wel heel rustig een paar avonden over babbelen, maar hier is de praktijk, nu maak je het zelf mee en nu komt het er op aan, je houding te bepalen. Je kunt natuurlijk zeggen: Arie heeft gestolen, dus Arie is een dief, want je mág niet stelen, dus vertel ik aan het de baas of aan de politie. Dat is de gemakkelijkste weg. Dan ben je er van af en zoeken anderen het wel verder uit . . . Maar voor zover ik je heb begrepen, wil je dat niet en ik geloof ook niet, dat het juist zou zijn. Begrijp me goed, Joop, ik heb ook de wijsheid niet in pacht, maar ik heb wel in m'n leven al heel wat van dergelijke gevallen meegemaakt. En als ik me nu afvraag: wát zal de Heiland willen, dat we in dit geval doen, dan heb ik het gevoel, dat je eerst met Arie moet gaan praten.”

„Ik?” schrikt Joop.

„Ja, jij! Het is moeilijk, dat weet ik, maar je kunt bidden om kracht en wijsheid . . . Vertel Arie rustig wat je

ontdekt hebt en zeg hem dat het verkeerd is wat hij gedaan heeft. Hij mag jou graag, dat mag ik uit je woorden wel opmaken. Jij bent zijn vriend, misschien luistert hij naar je . . . En als dat zo is, dan is er iets heel moois gebeurd, weet je dat? . . . Maar nu nog één ding, als het verkeerd uitpakt, kom je mij waarschuwen, begrepen? Vóór je er een ander in mengt, vertel je het mij."

„Ja, maar . . . ik weet niet of ik het hem wel durf te zeggen."

„Bidden, Joop . . . Ik weet, dat klinkt altijd erg gemakkelijk. Misschien denk jij ook wel, dat ik mij er daarmee af wil maken, maar zo is het toch heus niet. Als een christen moed en kracht nodig heeft, is het enige, maar tegelijk ook het mooiste en machtigste wat hij kan doen: bidden! Bidden is een dáád, Joop. Het gebed van een gelovige vermag veel, doordat er kracht aan verleend wordt, staat er in de Bijbel. Een oprecht gebed brengt de hemel in beweging, jongen, leer dat van je oude dominee. En je wilt dit toch biddend doen, nietwaar Joop? Anders was je ook niet bij mij gekomen, om raad te vragen . . . Juist in deze situatie komt het er voor ons op aan . . . Dus jij gaat morgen met Arie praten en dan zal de Heiland bij je zijn, om je te helpen, als je daarom bidt . . ."

Arie wordt kwaad!

Lassen, daar is hij niet zo best in, Joop. En nu hebben ze hem juist een karweitje gegeven, waarbij hij het zeker een week of twee achter elkaar zal moeten doen. Enfin, misschien krijgt hij er nu meteen de slag van te pakken . . .

„Goed op de vlam letten,” bromt Rienus. „En niet te dicht op het werkstuk met die brander.”

Rienus is zijn leermeester.

„Een beetje meer zuurstof, jongen . . . goed zo . . .”

Ja, die Rienus weet er wel wat van. Dat is de beste lasser van de fabriek en eigenlijk is het wel een grote eer, om van hém les te krijgen, al gebruikt hij er dan soms ook woorden bij, die je van een leraar op de ambachtsschool niet zo gauw zult horen. Hoewel, vloéken, écht vloeken, zoals laatst in het huis van de directeur, doet-ie niet meer. Tenminste, niet als Joop erbij is.

„Pas op, sufferd! Waar zit je met je gedachten? Bij je meissie? Kijk nou es an! Je hebt maar wat raak geklodderd, druiloor! Laat ik het je nog maar een keer voordoen . . . Kijk . . . zo . . . zie je? Heel rustig . . . goed laten doorvloeien . . . niet te bang zijn . . . Zie je wel? Dan krijg je een mooi rupsie . . . Zo, nou jij weer. Maar je hersens d'r bij houwe, hoor!”

Joop doet zijn uiterste best en een paar minuten later laat Rienus hem alleen. Dat betekent zoveel als: „Het gaat goed, houwen zo.”

Ja, ja, dat lassen. Het lijkt zo gemakkelijk, als een ander het doet, maar ondertussen! En als hij er zijn ge-

dachten nu maar bij kon houden, maar die dwalen telkens af. Hij moet Arie te spreken zien te krijgen en daar ziet hij vreselijk tegenop.

Vanmorgen is Arie hem niet komen halen, want de motor was niet in orde. Hij is naar de fabriek komen lopen... Hij heeft nog geen woord gewisseld met zijn grote vriend... Hoe moet je in zo'n geval nou beginnen?...

Arie, je hebt die boormachine gepikt, ik heb het zelf gezien?... Nee, zó natuurlijk niet! Maar hoe dan wel? „Wanneer je als christen leven wil, als een echte discipel van Jezus, nou, dan heb je het niet gemakkelijk tussen de mensen, Joop” heeft de dominee gisteravond bij het afscheid gezegd.

Nou, daaraan heeft hij niet overdreven... Joop heeft er vannacht haast niet van kunnen slapen en van het ogenblik af dat hij is opgestaan heeft hij al de zenuwen. Hoe moet dat nu...!

O, pas op!... Daar zit hij te dicht met de brander op het materiaal. Hoor dat ding nou knallen...! Oei, daar spat een vonk op zijn hand! Ellendig werk ook! Joop schuift zijn lasbril omhoog en veegt het zweet uit zijn ogen. Phoe, wat een warm karweitje, dat lassen. En daar zal hij nu een paar weken mee opgescheept zijn. Blij vooruitzicht!... Hij voelt zich ook nooit erg op z'n gemak bij dit werk en dat komt in hoofdzaak door die stalen cilinders achter zijn rug. Op die zuurstoffles staat maar eventjes een druk van honderdentwintig atmosfeer! Zo'n ding moet maar eens uit elkaar knallen, dan gaat-ie dwars door het dak en kunnen ze voor Joop de Reus wel een ander zoeken. Het is wel eens gebeurd, dat zo'n ding aan de haal ging...

Nee, Joop heeft het er niet erg op begrepen en hij houdt dan ook angstvallig de drukmeters in het oog. Als er maar even iets mis gaat, kunnen ze erop rekenen dat-ie de benen neemt... Laf...? Ja, eigenlijk wel, maar hij voelt niets voor een luchtreisje...

Hè, nu zit hij weer te dromen! ! Vooruit nou, straks komt Rienus en dan is hij nog niets opgeschoten . . . Even werkt hij weer ingespannen verder, éven maar, dan is het al weer mis . . . Die Arie . . . ! Hoe moet hij het nu zeggen . . . Peinzend staart hij in de sissende vlam van de brander . . .

Schafttijd!

Alles gebeurt hier zowat in de schafttijd!

De hele morgen heeft Joop geen gelegenheid gekregen, om Arie te spreken, maar nú zal het toch moeten gebeuren. Misschien krijgt hij de kans in het waslokaal. Arie is nooit een van de eersten; misschien treft hij hem alleen . . .

Omslachtig begint Joop zijn handen te wassen.

Z'n hart begint te werken als een stoomhamer, wanneer hij Arie zit binnenkomen. Diep in zijn hart hoopt hij op dat moment, dat Arie weer zal vertrekken, vóór hij de gelegenheid heeft gekregen om hem aan te spreken. Maar alles werkt dit keer mee om hem de gelegenheid te geven. De anderen verdwijnen luidruchtig naar de kantine en tenslotte staan Arie en Joop alleen . . .

„Het zit er weer op voor vanochtend, Joop. Straks nog een paar uurtjes en dan is het gebeurd. Vanavond gooi ik m'n motor eens helemaal uit elkaar, want er is iets dat me niet bevalt . . . Het was geen vette bougie, gisteravond . . . Maar dat is waar ook, waar was jij zo gauw gebleven? Het leek wel, of je plotseling in de lucht was opgelost . . . 't Duurde je zeker te lang, niet? . . . Of . . .”

Ineens zwijgt Arie en kijkt Joop scherp aan!

„Wat heb je, jong? Voel je je niet goed? Je ziet zo bleek! Mankeer je wat?”

„Nee . . . ja . . . ik . . . Ik moet je wat zeggen, Arie . . .” stamelt Joop.

„O, heb je soms weer wat uitgekuurd? Weer boorolie in melkflessen gedaan of zoiets?”

„Nee, dat niet... Het gaat niet over mij, maar over jou!”
„Over mij?” Stomverbaasd kijkt Arie hem aan. „Wil je me soms iets vragen? Nou, maak van je hart geen smookuil. Je hoeft voor mij de bibbert niet te hebben, vertel maar gerust op.”

Joop voelt zich zo ellendig als het maar kan. Zijn handen voelen klam en hij slikt zenuwachtig...

„Gisteren... weet je wel... toen moest ik die bougie-sleutel voor je halen...”

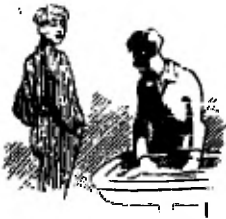
„Ja, en?”

„Toen heb ik het gezien!”

„Gezien?”

„Ja, dat boormachientje, het lag in die blikken trommel...”

Even is het doodstil in het washok... Dan vraagt Arie: „Nou, en wat is daar dan mee?” Maar hij is merkbaar geschrokken en spreekt gedempt.

„Dat ding is van de zaak,” zegt Joop en hij kijkt zijn vriend smekend aan. Arie, zijn vriend, een dief... en dat moet *hij* hem vertellen...!

„Hoor eens even, jong, in de eerste plaats is dat ding van mij en in de

tweede plaats moet je je niet bemoeien met dingen, die je geen steek aangaan, daar komt altijd narigheid van... Je moet je niet van die gekke dingen in je hoofd halen... En denk erom, dat je hier je mond houdt, want wat moeten de mensen anders wel van me denken, als jij van die rare praatjes rondstrooit? Het valt me van je tegen, Joop.”

„Ik strooi geen rare praatjes rond, Arie, maar dat ding is niet van jou! Het is van de zaak, dat heb ik zelf gezien... Het nummer staat op het handvat... K 412c... Ik vergis me niet... je... je... hebt het gestolen, Arie... toe...!”

Verder komt hij niet. Hij had willen zeggen: „Toe, Arie, breng dat ding toch terug . . .”

Maar plotseling is Arie helemaal veranderd! Nee, dat is niet de vriend, die hem zo vaak geholpen heeft. Dit is een dief, die in het nauw zit!

„Hier! ik zal je leren!” sist Arie en hij snoert Joop de mond met een paar harde klappen, die de jongen achterover doen tuimelen. Dan verlaat hij snel het washok, wit van drift en . . . van angst!

„Een ogenblik, makker,” klinkt het scherp. Hij staat tegenover Rienus! Rienus, die hem aankijkt, of hij hem verscheuren wil.

„Ik weet niet, wat die jongen heb uitgespookt, en ik kan me heel goed voorstellen, dat je handen wel es

kenne uitschieten, maar ik zal je één ding vertellen, maat . . . en knoop dat goed in je oren! Als ik nog es zie, dat jij die jongen tegen de grond slaat, alsof je een volwassen kerel tegenover je heb, dan sla ik jou het ziekenhuis in, gesnopen? . . . Je blijft voortaan met je handen van hem af!”

„Waar bemoei je je mee?” snauwt Arie.

„Je hebt me toch wel verstaan, niet?!”

Even lijkt het, alsof Arie de grote kerel zal aanvallen, maar dan schijnt hij zich te bedenken en gaat naar de kantine . . .

Rienus stapt het washok binnen en legt zijn grote handen op Joops schouders.

„Is het al een beetje over, krielkip?” vraagt hij ruw, maar er klinkt bezorgdheid in zijn stem.

Joop knikt en drukt een natte handdoek tegen zijn bloedende lip.

„Wat was er tussen jullie?”

„Niks . . .” broemt Joop.

„Niks? Dat geloof ik direct, is 't nou goed? Omdat er niks aan de hand is, slaat die kerel je zowat al je tanden uit je mond . . . Geen onzin, vertel op! Wát wilde hij van je? Heb je iets op je geweten?”

„Nee.”

„Waarom ging hij dan zo tegen je te keer?”

„Dat . . . dat vertel ik niet . . .”

„Zo, vertél je dat niet! . . . Eigenwijze apekop! . . . Kom, vertel op. Ik zal m'n kiezen wel op mekaar houden als de anderen het niet mogen weten.”

Even weifelt Joop.

Waarom zal hij zwijgen? Heeft Arie dat aan hem verdiend? . . . Nee, maar toch . . .

Hij zwijgt koppig.

„Nou, dan moet je het zelf maar weten. Jammer dat ik er niet eerder aan kwam, anders had ik het wel gehoord. Ik zag nog net, dat hij je een peut voor je gezicht gaf . . . Maar als hij je weer aftuigt, kom je mij waarschuwen, denk je d'r om?”

Mopperend verlaat Rienus het washok, maar als hij op de gang komt, begint hij zacht te grinniken.

Die kleine onderdeur! D'r zit pit in dat kereltje. Hij wil z'n vriend niet verraden, al slaat die hem ook zowat een ongeluk . . .

Ja, dat is het, Joop beschouwt Arie nog steeds als zijn vriend. O, daarnet voelde hij zich diep beledigd en is de drift wild in hem opgevlamd. Als hij wat ouder was geweest, had hij misschien wel teruggeslagen . . . Maar nu is dat alweer voorbij. Hij voelt zich nu alleen maar bedroefd en onmachtig . . .

Waarom heeft Arie niet naar hem geluisterd? Heeft hij het dan toch nog verkeerd aangepakt? . . . Hij heeft er gisteravond nog zó voor gebeden . . .

Wat moet hij nu doen? In ieder geval nog niet naar de baas gaan.

Maar wat dan?

Van dat lassen komt die dag niet veel terecht. Het gebeurt herhaaldelijk, dat hij de brander te dicht op het werkstuk houdt, en tjoep, dan zit er zo een gat in de plaat.

Het wonderlijke is, dat Rienus daar niet eens veel kabaal over maakt. Hij komt eerst nog wel af en toe kijken, maar maakt het Joop niet lastig en laat hem maar begaan. Wanneer het een beetje te bar wordt, zegt hij alleen maar: „Morgen zal het wel beter gaan, Jopie . . .” Ja, die Rienus, zoals die vanmiddag tegen Arie tekeer ging!

Ineens beseft Joop, dat Rienus hem wel mag . . . Wie had dat nu ooit kunnen denken! Wonderlijk, zoals je je in de mensen vaak kunt vergissen.

Toen hij hier pas werkte, was hij ervan overtuigd, dat er geen onaangenamer en ruwer kerel was te vinden dan Rienus en voor Arie had hij zijn hand in het vuur durven steken . . .

En nu . . .? Hij kijkt eens naar Arie. Aan de buitenkant is niets aan hem te merken, maar waar zal hij met zijn gedachten zitten? Waar zal hij aan denken?

Gedachten kun je verborgen houden . . . Wat je denkt komt geen mens te weten, geen mens . . . Gek toch eigenlijk. Achter een lachend gezicht kun je de lelijkste dingen verbergen . . .

Alleen God, Die laat zich niet bedriegen door de buitenkant . . . Gó d . . .!

Waar geen praten meer helpt, waar alle middelen hebben gefaald, kan God ingrijpen, want bij Hem zijn álle dingen mogelijk!

Dat weet Joop . . . En daarom bidt hij om hulp. Zo maar, in de werkplaats, temidden van het rumoer . . . Nee, hij zal nog niet naar de baas gaan, dat kan altijd nog gebeuren. De baas kan niets veranderen aan een mensenhart; dát kan de Here alleen . . .

Een blijde dag

Arie mag dan net doen, alsof er niets aan de hand is, maar in zijn hart stormt het. Boosheid en berouw strijden daar om de voorrang. Boosheid, omdat zo'n halfwas hem op z'n onbeholpen, maar rechte manier op z'n kwaad heeft geweest; en dat wil geen mens immers horen? Arie ook niet.

Voor dief heeft dat jog hem uitgemaakt!

Ja . . . En *is* hij dat dan niet? Dat boormachientje ligt tenslotte toch maar bij hem thuis . . . Tja . . .

Maar hij had die jongen niet zo gemeen moeten slaan, dát zit hem dwars. Hij mag Joop graag . . . In z'n drift heeft hij geslagen . . . en uit angst, dat een ander zou horen wat de jongen ontdekt had . . .

En waarvoor is het nu eigenlijk allemaal nodig geweest? Hij was toch helemaal niet van plan om het te houden?

Nee, gestólen heeft hij het niet, beslist niet! . . . Hij heeft het willen lénen . . . O, hij wou dat hij dat ellendige ding nooit gezien had! . . .

Kijk, eigenlijk zit het zó. Hij knutselt graag en op een gegeven ogenblik moest hij een nogal flink aantal gaten boren in een dikke, stalen plaat. Nu had hij dat wel met een handboortje kunnen doen, zo'n koffiemolentje, want dat had hij wel, maar dat duurde hem te lang en bovendien hadden ze in het magazijn juist dat nieuwe ding aangekregen. Vragen, of hij het een paar dagen mee naar huis mocht nemen, ging niet, want dat werd nooit toegestaan. Dus bleef er nog maar één mogelijkheid over. Meenemen zónder te vragen!

En dat heeft hij toen gedaan!

Was hij er maar nooit aan begonnen. Had hij die plaat maar mee naar de werkplaats genomen en er desnoods een paar schaftuurtjes aan opgeofferd. Maar dat is nu eenmaal niét gebeurd . . .

Werkelijk, hij heeft helemaal de bedoeling niet gehad, om dat ding te houden, maar ja, hoe gaat dat . . .! Hij had het nu eenmaal thuis en dat was wel erg gemakkelijk. Bovendien kwam er nog bij, dat ze het in het magazijn hadden gemist en dachten dat het gestolen was. Hij wilde toen wat wachten met terugbrengen tot de aandacht er niet meer zo op gevestigd was, om minder kans te lopen dat hij betrapt werd, als hij het gereedschap weer op zijn plaats legde

Ja, dat is allemaal zijn bedoeling geweest, maar er is niets van terecht gekomen . . .

Is dat zo?

Diep in zijn hart moet Arie toegeven, dat de gedachte om het boormachientje te houden, meermalen bij hem is opgekomen. Geen haan zou er immers naar kraaien? En nu komt daar die jongen . . . Daarom werd hij ook zo woest, toen Joop hem aan de kaak stelde!

Wanneer je iets leent en dan nog wel zonder het te vragen, en je brengt het niet terug, ja, dan komt dat toch neer op stélen!

En daarom heeft hij Joop geslagen, omdat die hem de waarheid gezegd heeft. De waarheid, die hij zichzelf steeds niet heeft willen bekennen . . . Juist dáárom . . .! Arie's handen doen het werk, maar zijn gedachten zijn er niet bij.

Hij is geen dief en wil het ook niet zijn, maar hij is hard op weg om het te worden, als het zo doorgaat. Nu heeft hij die jongen er al om geslagen . . . Van het één komt het ander . . . En als Joop gaat praten, dan zijn de gevolgen helemaal niet meer te overzien! Achteraf zal niemand meer willen geloven, dat hij dat

ding alleen maar heeft willen lénen... Wie weet, misschien heeft die jongen Rienus al ingelicht! Dan is er voor hém geen terugkeer meer mogelijk...

Arie wordt steeds onrustiger.

Af en toe kijkt hij eens naar Joop en dan schaamt hij zich. Hoe heeft hij dat kleine jog toch zo kunnen slaan... Is het dan al zó ver met hem gekomen...?

Die middag is hij de eerste die buiten staat. Hij ontvlucht als het ware zijn makkers. Hij wil alleen zijn...

Het zit hem echter niet mee, want hij is de straat nog niet uit, of Rienus loopt naast hem!

Rienus! Zou Joop hem op de hoogte gebracht hebben?!

„Ik ben vanmiddag wel een beetje erg tegen je te keer gegaan, Arie,” bromt de grote kerel, „maar ik was ook flink nijdig... En eigenlijk ben ik dat nóg... ik heb nou eenmaal een zwak voor die kiendop, zie je... En werkelijk, als ik nog eens zie dat je hem zo aftuigt, sta ik voor mezelf niet in... Maar goed, dat weet je al... Ik wil je eigenlijk iets anders vertellen. Ik doe het niet voor jou, maar voor die jongen, onthoud dat... Hij beschouwt je als zijn vriend. Zelfs nadat je hem zo geslagen hebt en dat wil wat zeggen, vind ik... Je mag het gerust weten, ik heb hem gevraagd wat er aan de hand was...”

Arie houdt z'n adem in...

„Maar dacht je dat ik één woord uit hem kreeg? Hij bijt nog liever z'n tong af, dat kleine mirakel!... Of ik nou hoog of laag sprong, hij gaf geen kik. Daarbij vergeleken ben jij maar een lafaard en dat wou ik nou maar zeggen... ajú!”

Weg is Rienus.

Arie kan het ermee doen!

Ja, die ruwe kerel heeft nog gelijk ook. Hij is een

lafaard . . . En Joop heeft niet gesproken, terwijl hij . . .
Diep in gedachten verzonken loopt Arie naar huis . . .
Als hij thuiskomt, gaat hij regelrecht naar de zolder.
Daar maakt hij de kast open en neemt het boormachientje uit de blikken trommel. Zijn besluit staat vast!
Morgenochtend legt hij het in het magazijn terug . . .!

De volgende morgen loert Arie op een gelegenheid, om de boormachine ongemerkt weer in het magazijn te smokkelen, maar die gelegenheid laat nogal even op zich wachten. Hij wil het namelijk doen, zonder dat iemand het merkt en daarvoor is in de eerste plaats nodig, dat Meijer het magazijn verlaat. Dan is nóg alle gevaar niet geweken, want dan kunnen de maats het nog wel vreemd vinden dat hij daar met zijn tas naar binnen gaat. Maar dát risico zal hij moeten lopen . . . Kijk, Joop zit weer te lassen . . . Tja, met die jongen moet hij het ook nog in orde maken . . .

Als nou eerst dat ding maar weer op z'n plaats ligt! . . .
O, wacht . . . Daar komt Meijer aan, samen met de werkmeester! . . . Als ze nu de werkplaats uitgaan . . .
Ja! . . . Warempel . . . Hij heeft geluk. Nú moet hij zijn kans waarnemen!

Snel pakt Arie z'n tas en begeeft zich zo onopvallend mogelijk naar het magazijn . . .

Het hart klopt hem in de keel als hij daar binnenstapt . . .
Omkijken, om te zien of iemand op hem let, dúrft hij niet . . .

Hij moet voortmaken, want als ze terugkomen en ze treffen hem hier aan . . .

O, die ellendige tas! Als je haast hebt weigert de sluiting natuurlijk!

Zijn vingers beven en het zweet parelt hem op het voorhoofd . . .

Há, gelukkig het is voor elkaar! . . . Vlug nu . . .
Daar op die plank moet het liggen . . .

En dan, nét als hij het ding op z'n plaats wil leggen, gaat de deur achter hem open!

Meijer! . . .

Met een ruk draait Arie zich om, in de vaste veronderstelling, dat het de dikke magazijnmeester is, die hem nog net op het nippertje gesnapt heeft . . .

Maar hij heeft zich vergist.

Hij staat tegenover . . . Rienus! Rienus, die hem van het hoofd tot de voeten opneemt en dan verbaasd blijft staren naar het boormachientje, dat Arie nog steeds in z'n handen houdt . . .

„Zo,” verbreekt de grote kerel eindelijk het benauwende zwijgen, „dus dát was het! . . . Ik heb je steeds in de gaten gehouden en toen je met je tas hier naar toe ging, dacht ik wel dat er iets bij-

zonders aan de hand was . . . Ik heb me niet vergist . . . Dát wist die jongen dus van je . . . Ja ja . . .”

Arie is radeloos!

Hij is erbij . . . Van Rienus verwacht hij geen genade . . . Maar dan, ineens, ontspant zich het grove gezicht tegenover hem. Een glimlach speelt Rienus om de lippen als hij bromt: „Zonder terug te slaan heb dat mirakeltje je gevloerd Arie, weet je dat? . . . Je hoeft me niks meer te vertellen . . . Ik snap zo wel het een en ander . . . Ik ben blij dat het zó gegaan is, vooral voor Joop . . . Nou, vooruit, geef me de vijf! Van mij komt geen sterveling wat te weten, m'n hand d'r op! En leg nou als de weerlicht dat ding weer op z'n plaats en kom mee, voordat dat nijlpaard terug komt . . .”

Werktuigelijk doet Arie wat hem gezegd wordt. Rinus' optreden heeft hem helemaal in de war gebracht . . . Méént die kerel nu wat hij zegt? Zál hij hem niet verraden? Hij kan het niet geloven . . .

Pas als hij weer aan de werkbank staat en Rienus weer op z'n eigenaardige, ruwe toon Joop instructies geeft bij het lassen, dringt het goed tot Arie door, wat er gebeurd is . . .

Rienus zal geen kik geven, daar kan hij op rekenen! . . . Om Jóóp doet die kerel dat! . . . En . . . misschien is Rienus ook wel een betere kameraad, dan zijn maats gewoonlijk denken . . .

„Zuurstof! . . . Zúúrstof! . . . Hoe vaak moet ik je dat nou nog zeggen?” snauwt Rienus Joop toe. „Zo . . . en zorg nou, dat je een beetje gelijkmatiger dat materiaal laat vloeien. Zo . . . juist! Goed zo! . . . Zie je nou wel, dat je het kan? Als je maar wilt! Ik geloof, dat je het af en toe alleen maar verkeerd doet om mij te treiteren, niet?”

„Niks hoor, ik doe aldoor m'n best!” protesteert Joop. „Maar ik heb er op school ook nooit veel van terecht gebracht . . . Ik heb er geloof ik, geen aanleg voor.”

„Wát aanleg! Ga op dak zitten met je aanleg! Natúúrlijk heb je aanleg! Dat zo'n leraar op school genoeg neemt met die praatjes, moet hij weten, maar met mij ben je nog niet klaar! Voor we een week verder zijn, moet je het net zo goed kunnen als ik en anders ben je nog niet gelukkig!”

Grinnikend kijkt Rienus toe, terwijl Joop z'n uiterste best doet.

Hij laat zich niet kennen . . . En het gaat al steeds beter, maar dat zal Rienus hem voorlopig nog niet zeggen, want dan denkt dat knapie meteen, dat-ie er al is. Nee, laat hem z'n best maar doen, laat hem maar zweten. En Joop zwéét!

Wanneer Rienus bij hem staat, krijgt hij de gelegenheid niet, om met zijn gedachten af te dwalen.

„Hoger die brander . . . Goed laten doorvloeien . . . Let op je vlam . . .!” En dat, terwijl hij het toch zo al moeilijk heeft met dat geval met Arie. Want hoe moet

dat nu? . . . Er moet toch wat gebeuren . . . ? Hij kan toch niet altijd blijven zwijgen? . . . Hij . . . hij zal vanavond maar naar de dominee gaan, dat is het enige wat hij nog kan doen . . . En dan maar horen wat die ervan zegt . . .

„Je zit weer te dromen, jonkie,” bromt Rienus. En dan ineens, buigt hij zich voorover en fluistert lachend: „Zal ik jou es wat vertellen, krielkip? . . . Ik ben daar-net in het magazijn geweest . . . En wat denk je dat ik daar zag? . . . Nou? . . . Dat boormachientje, weet je wel, dat laatst weg was? . . . Het ligt weer op z'n plaats! . . . Snap jij dat nou?”

Hij geeft Joop een vertrouwelijke mep op z'n schouder en loopt dan lachend weg.

Joop? . . . Hij zit daar stomverbaasd de grote kerel na te kijken. Die boormachine terug? . . . Dan moet Arie hem weer in het magazijn hebben gebracht! . . . Dan is zijn vriend geen dief meer . . . Dan is alles weer in orde! . . .

Dan . . . dan . . . o, dát is het mooiste van alles . . . dan is zijn gebed verhoord!

Een diepe vreugde doorgloeit zijn hart en jaagt het bloed naar z'n wangen. Hè, hij moet ook altijd een kleur krijgen, als er wat aan de hand is . . .

Het liefst zou hij meteen naar Arie toegaan, om te vragen, of die nog kwaad op hem is . . . maar dat durft hij niet . . .

Hij kijkt naar Arie . . . Hij kijkt naar Rienus . . . Hij kijkt de fabriek door en voelt zich blij. Het is, of er een steen van zijn hart is afgewenteld. Het valt hem ineens op, dat de zon door de vuile fabrieksruitjes schijnt en het gedreun van de machines klinkt hem als een vrolijk gezang in de oren . . . Vreemd, zoals de wereld plotse-ling kan veranderen . . .

Ach nee, de wereld is natuurlijk niet veranderd. Het zit in hemzelf! Het is weer goed met Arie! . . . Maar Rienus weet er meer van en hoe kan dat nou? . . . Zou die ook met Arie gesproken hebben? . . . Vreemd . . . Nou ja, hoe dan ook, hij hoeft niet langer in angst te zitten . . . En tussen Arie en hem zal het ook wel weer in orde komen . . .

Met een lied in zijn hart gaat Joop weer aan het werk en het is wonderlijk, hoe gesmeerd het gaat. Het lijkt wel, of hij ál zijn vreugde in z'n werk wil uitdrukken. Z'n vreugde en z'n dankbaarheid . . . Ja, dank aan God vervult zijn hart . . .

Ergens in de fabriek vloekt iemand hartgrondig . . . Joop hoort het niet, maar Rienus wel!

„Nou nou, een beetje minder mag ook wel, hè?” klinkt zijn zware stem.

Ja, dat zegt Rié nus!

En dat . . . Ja, dát is nu het heel kleine begin daar in de fabriek, van wat Jezus bedoelde toen Hij zei: „Gij zijt het zout der aarde . . .”

Ja, Joop werkt daar, ondanks al z'n zonden en gebreken, als een zoutend zout . . . Och, het is nog maar een begin, maar je kunt het soms al merken, ook al heeft hij er zelf geen erg in . . .

Rienus, de vloeker, bestraft een collega, die vloekt!

Is dát geen wonder? . . .

En Arie . . .

Joop denkt aan al die dingen niet en werkt maar door . . .

Dat is wel goed ook, want tenslotte is *hij* het niet die wonderen doet, maar Gód! Joop is maar een klein knechtje van de Grote Meester. Een klein stukje zout, maar . . . een zoutend zout!

De tijd vliegt om en voor hij het weet, is het schafttijd . . .

In de gang wordt een hand op zijn schouder gelegd en als hij opkijkt ziet hij Arie in de ogen.

Arie!

„Ben je nog kwaad op me, Joop? . . . Ik . . . Ik heb je gemeen geslagen . . . Maar . . . het is weer terug . . .” Dan juicht het in Joops hart. Dan breekt daar de jubel los. O, wat zou hij zijn vriend een hoop willen zeggen, maar hij kan geen woord uitbrengen. Hij kan alleen maar lachen, blij lachen met tranen in zijn ogen. En daar is hij eigenlijk een beetje kwaad om! Een jongen van zestien, met tranen in z'n ogen . . .

Nee, zeggen kan hij niets, tenminste niet met zijn mond, maar z'n ogen zeggen genoeg en hij geeft Arie een stevige hand.

Samen lopen ze naar de kantine, zwijgend. Rienus knipoogt tegen ze, als hij ze in de gaten krijgt . . .

Joop schuift aan een tafel, zet z'n broodtrommeltje voor zich neer, vouwt z'n handen en bidt . . .

Het is stil in de kantine . . .

Joop is de mannen om zich heen vergeten. Hij juicht en jubelt zijn blijdschap naar de Hemel, waar God woont . . . God, zijn Váder!